

Jaarrekening 2019

Stichting Holding Isala klinieken

isala

De geconsolideerde jaarrekening 2019 van Isala (Stichting Holding Isala klinieken) is digitaal aangeleverd aan het CIBG en als pdf gedeponeerd bij www.jaarverantwoordingzorg.nl en www.isala.nl.

De controleverklaring van de onafhankelijke accountant behorende bij de geconsolideerde jaarrekening 2019 van Isala (Stichting Holding Isala klinieken) is als separaat document te raadplegen op www.jaarverantwoordingzorg.nl en www.isala.nl.

Algemene identificatiegegevens Isala

Naam verslaggevende rechtspersoon
Nummer Kamer van Koophandel

Stichting Holding Isala klinieken
5082695

Locatie Zwolle

Postadres en plaats
Bezoekadres hoofdgebouw V en gebouw D, P, R en W
Bezoekadres gebouw A, B en C
Bezoekadres gebouw L
Bezoekadres gebouw M (Mondriaan)
Bezoekadres gebouw N
Bezoekadres gebouw Q
Telefoon

Postbus 10400, 8000 GK Zwolle
Dokter van Heesweg 2, 8025 AB Zwolle
Dokter Spanjaardweg 29, 8025 BT Zwolle
Dokter Stolteweg 84-96, 8025 AZ Zwolle
Dokter van Deenweg 1, 8025 BP Zwolle
Dokter Stolteweg 86, 8025 ZA Zwolle
Dokter Spanjaardweg 1, 8025 BT Zwolle
(038) 424 50 00

Locatie Meppel

Postadres en plaats
Bezoekadres Isala Diaconessenhuis
Telefoon

Postbus 502, 7940 AM Meppel
Hoogeveenseweg 38, 7943 KA Meppel
(0522) 23 33 33

Identificatienummer(s) Nederlandse Zorgautoriteit (NZa)

Isala Ziekenhuis: 10306
Isala PAAZ Zwolle: 450-2007
Isala PAAZ Meppel: 450-2006

Website
Internet contactpagina

www.isala.nl
www.isala.nl/vraagstellen

Inhoudsopgave

1.	Geconsolideerde balans per 31 december 2019	4
2.	Geconsolideerde resultatenrekening over 2019	5
3.	Geconsolideerd kasstroomoverzicht over 2019	6
4.	Grondslagen van waardering en resultaatbepaling	7
5.	Toelichting op de geconsolideerde balans per 31 december 2019	24
6/7.	Geconsolideerd mutatieoverzicht immateriële vaste activa/ materiële vaste activa 2019	40
8.	Overzicht langlopende schulden per 31 december 2019	42
9.	Toelichting op de geconsolideerde resultatenrekening over 2019	44
10.	Gebeurtenissen na balansdatum inzake de geconsolideerde jaarrekening 2019	53
11.	Enkelvoudige balans per 31 december 2019	56
12.	Enkelvoudige resultatenrekening over 2019	56
13.	Grondslagen van waardering en resultaatbepaling enkelvoudige jaarrekening	57
14.	Toelichting op de enkelvoudige balans per 31 december 2019	57
15.	Toelichting op de enkelvoudige resultatenrekening over 2019	59
16.	Gebeurtenissen na balansdatum inzake de enkelvoudige jaarrekening 2019	60
17.	Vaststelling en goedkeuring	61
18.	Overige gegevens	63
18.1	Statutaire regeling resultaatbestemming	63
18.2	Nevenvestigingen	63
18.3	Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	63

1. Geconsolideerde balans per 31 december 2019

(na resultaatbestemming; bedragen x 1.000 €)

1. Geconsolideerde balans na resultaatbestemming per		31 december 2019	31 december 2018
Activa			
Vaste activa			
5.1	Immateriële vaste activa	24.840	25.269*
5.2	Materiële vaste activa	381.787	395.135
5.3	Financiële vaste activa	2.447	2.771
Totaal vaste activa		409.074	423.175
Vlottende activa			
5.4	Voorraden	15.346	13.181
5.5	Onderhanden werk uit hoofde van DBC's/ DBC-zorgproducten	3.665	5.369
5.6	Debiteuren en overige vorderingen	125.413	105.776*
5.7	Vordering uit hoofde van Garantieregeling kapitaallasten	0	1.791
5.8	Liquide middelen	61.243	74.524
Totaal vlottende activa		205.667	200.641
Totaal activa		614.741	623.816
Passiva			
5.9	Groepsvermogen		
	Kapitaal	0	0
	Bestemmingsreserve rendementsdeling	0	69
	Bestemmingsreserve vakgroepen	2.193	2.250
	Algemene reserves	140.402	130.852*
	Wettelijke reserves	24.840	25.269*
Totaal groepsvermogen		167.435	158.440
5.10	Vorzieningen	58.913	55.820
5.11	Langlopende schulden	268.124	242.613*
5.12	Kortlopende schulden en overlopende passiva	120.269	166.943*
Totaal passiva		614.741	623.816

*aangepast voor vergelijkingsdoeleinden, zie ook paragraaf 4.1.4 bij Fouterstel/Aanpassing vergelijkende cijfers.

2. Geconsolideerde resultatenrekening over 2019

(bedragen x 1.000 €)

2. Geconsolideerde resultatenrekening over		2019	2018
Bedrijfsopbrengsten			
9.2	Opbrengsten zorgprestaties	670.779	635.545
9.3	Opbrengst uit hoofde van Garantieregeling kapitaallasten	0	1.791
9.4	Subsidies	29.232	28.344
9.5	Overige bedrijfsopbrengsten	42.115	36.757
Som der bedrijfsopbrengsten		742.126	702.437
Bedrijfslasten			
9.6	Personeelskosten	349.105	334.919
9.7	Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa	39.618	34.175
9.8	Bijzondere waardevermindering van vaste activa	0	0
9.9	Honorariumkosten vrijgevestigde medisch specialisten	95.193	92.854
9.10	Overige bedrijfskosten	232.538	221.209
Som der bedrijfslasten		716.454	683.157
Bedrijfsresultaat		25.672	19.280
9.11	Financiële baten en lasten	-15.952	-11.779*
Resultaat voor belasting		9.720	7.501
9.12	Resultaat deelnemingen	256	260
9.13	Vennootschapsbelasting	-981	-588
Resultaat na belasting		8.996	7.173
Aandeel van derden		0	-179
Resultaat boekjaar		8.996	6.994

*aangepast voor vergelijkingsdoeleinden, zie ook paragraaf 4.1.4 bij Fouterstel/Aanpassing vergelijkende cijfers.

De resultaatbestemming is opgenomen in hoofdstuk 17 (Vaststelling en goedkeuring) paragraaf 17.2 (Resultaatbestemming).

3. Geconsolideerd kasstroomoverzicht over 2019 (bedragen x 1.000 €)

3. Geconsolideerd kasstroomoverzicht over		2019	2018		
Kasstroom uit operationele activiteiten					
2	Bedrijfsresultaat	A	25.672	19.280	
Aanpassingen voor:					
9.7	• afschrijvingen	39.618	34.175		
9.8	• bijzondere waardeverminderingen	0	0		
5.10	• mutaties voorzieningen	3.094	6.464		
		B	42.712	40.639	
Veranderingen in werkkapitaal:					
5.4	• voorraden	-2.165	-1.178		
5.5	• mutatie onderhanden werk DBC's/DBC-zorgproducten	1.703	6.897		
5.6	• vorderingen	-19.637	-3.861*		
5.7	• vorderingen uit hoofde van bekostiging	1.791	16.466		
5.12	• kortlopende schulden	-50.660	10.843*		
5.11	• overhedge	0	-3.486		
		C	-68.967	25.682	
Kasstroom uit bedrijfsoperaties			-583	85.602	
9.11	Ontvangen interest	65	74		
9.11	Betaalde interest	-14.166	-13.001		
9.12	Betaalde vennootschapsbelasting	-572	-333		
		D	-14.673	-13.260	
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten		E=A+B+C+D	-15.256	72.341	
Kasstroom uit investeringsactiviteiten					
5.1	Investeringen in immateriële vaste activa	-3.320	-22.042*		
5.2	Investeringen in materiële vaste activa	-22.521	-29.387		
	Investering in goodwill Dermatologisch centrum Isala BV	0	-2.783		
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten		F	-25.841	-54.213	
Kasstroom uit financieringsactiviteiten					
5.11	Nieuw opgenomen leningen	44.515	27.500		
5.11	Aflossingen langlopende leningen	-17.099	-13.381*		
5.3	Aflossing verstrekte lening aan derden	0	20		
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten		G	27.416	14.139	
Mutatie geldmiddelen (exclusief kortlopende schulden aan kredietinstellingen)		H=E+F+G	-13.681	32.267	
5.3	Mutatie geldmiddelen onder financiële vaste activa		400	400	
Totaal mutatie geldmiddelen			-13.281	32.667	
5.8	Saldo liquide middelen per 1 januari	74.524	41.857		
Saldo liquide middelen per 31 december		61.243	-13.281	74.524	32.667

*aangepast voor vergelijkingsdoeleinden, zie ook paragraaf 4.1.4 bij Fouterstel/Aanpassing vergelijkende cijfers.

Het verschil (3.984) tussen de mutatie in kortlopende schulden in het kasstroomoverzicht (50.660) en de mutatie op de balans (46.676) is te verklaren door het verschil in betaalde rente en betaalbaar gestelde rente

(1.851), het verschil in aflossingsverplichtingen komend boekjaar langlopende leningen (1.250), de aanpassing in de btw-herziening (655) en het door Isala Behandelen Onderzoek Centra BV uitgekeerde dividend (228).

4. Grondslagen van waardering en resultaatbepaling

4.1 Algemeen

4.1.1 Doel Stichting Holding Isala klinieken (Kamer van Koophandel, nummer 5082695)

Artikel 2 van de statuten

De stichting heeft ten doel: het voeren van het bestuur over en/of deelnemen aan instellingen casu quo rechtspersonen van gezondheidszorg en instellingen casu quo rechtspersonen die gezondheidszorg (-organisatie) ondersteunende diensten leveren, een en ander in de ruimste zin van het woord, in het bijzonder onder meer:

- de stichting: Stichting Isala klinieken, statutair gevestigd in de gemeente Zwolle op het adres Dokter van Heesweg 2
- de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid: Isala BV, statutair gevestigd te Zwolle.

De stichting heeft tevens ten doel: het (doen) ontwikkelen, beheren, in stand houden en bewaken van de kwaliteit welke verbonden is aan het merk 'Isala'.

4.1.2 Doel Stichting Isala klinieken

Artikel 2 van de statuten

De stichting heeft ten doel: het onderzoek, de behandeling, de verpleging en de verzorging van zieken en gehandicapten, zowel intra- als extramuraal, alsmede het verschaffen van huisvesting voor de doelgroepen met bijbehorende voorzieningen, en voorts al hetgeen met het voorgaande verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin van het woord.

4.1.3 Doel Isala BV

Artikel 2 van de statuten

De vennootschap heeft ten doel:

- het deelnemen in en het besturen van rechtspersonen waarmee de Stichting Holding Isala klinieken, statutair gevestigd te Zwolle, in een groep is verbonden
- het verkrijgen, verwerven in genot, vervreemden, huren, verhuren, vervaardigen, administreren, financieren, beheren, exploiteren en bezwaren van goederen

- het al dan niet tezamen met anderen deelnemen in en besturen van andere rechtspersonen, instellingen en ondernemingen
- het voorzien in de behoefte aan financieringsmiddelen van rechtspersonen waarmee de vennootschap in een groep is verbonden en van anderen
- het verlenen van managementdiensten en het aangaan van managementovereenkomsten
- het sluiten van overeenkomsten waarbij de vennootschap zich als borg of hoofdelijk medeschuldenaar verbindt, zich voor een derde sterk maakt of zich tot zekerheidstelling voor een schuld van een ander verbindt
- het verrichten van alle andere daden op financieel, commercieel, economisch en administratief gebied
- het verrichten van alle handelingen welke in de ruimste zin verband kunnen houden met of bevorderlijk kunnen zijn voor een van de hiervoor omschreven doeleinden.

4.1.4 Grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

Verslaglegging

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de Regeling verslaggeving WTZi (RvW).

De geconsolideerde jaarrekening omvat de financiële gegevens van de entiteiten en haar groepsmaatschappijen en andere rechtspersonen waarover overheersende zeggenschap kan worden uitgeoefend dan wel waarover de centrale leiding bestaat.

Dochtermaatschappijen zijn deelnemingen waarin de instelling (en/of een of meer van haar dochtermaatschappijen) meer dan de helft van de stemrechten in de algemene vergadering kan uitoefenen, of meer dan de helft van de bestuurders of van de commissarissen kan benoemen of ontslaan. Groepsmaatschappijen zijn deelnemingen waarin de instelling een meerderheidsbelang heeft, of waarop op een andere wijze een beleidsbepalende invloed kan worden uitgeoefend. Bij de bepaling of beleidsbepalende invloed kan worden uitgeoefend worden financiële instrumenten betrokken die potentiële stemrechten bevatten en direct kunnen worden uitgeoefend. Participaties die zijn verworven uitsluitend met het doel om ze binnen afzienbare termijn weer te vervreemden, worden niet geconsolideerd.

Verslaggevingsperiode

Deze jaarrekening heeft betrekking op het boekjaar 2019 dat is geëindigd op de balansdatum 31 december 2019.

Continuïteitsveronderstelling

Hoofdstuk 10 (Gebeurtenissen na balansdatum inzake de geconsolideerde jaarrekening 2019) bevat een uitgebreide toelichting op de consequenties van de wereldwijde COVID-19-pandemie voor de gezondheidszorg en met name voor Isala. Ondanks de enorme impact van de COVID-19-uitbraak is geen sprake van materiële onzekerheid die ernstige twijfel kan doen rijzen of Isala haar activiteiten voort kan zetten. Derhalve is de jaarrekening 2019 opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling. De grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van voorgaand jaar.

Vergelijking met voorgaand jaar (2018)

De grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van voorgaand jaar, behalve voor hetgeen is benoemd in de onderstaande alinea 'Foutherstel'.

Vergelijkende cijfers

Aanpassing van vergelijkende cijfers heeft niet plaatsgevonden, behalve voor hetgeen is benoemd in de onderstaande alinea 'Aanpassing vergelijkende cijfers'.

Foutherstel

Met betrekking tot de jaarrekening 2018 is, nadat deze is

vastgesteld, een materiële fout geconstateerd met betrekking tot de verwerkte (vooruitbetaalde) rentekosten.

- De vooruitbetaalde rentekosten waren in de balans gesaldeerd met de langlopende leningen en zijn nu als overlopende vordering separaat opgenomen.
- De vooruitbetaalde rentekosten zijn nu toegerekend aan het resultaat over de looptijd van de oorspronkelijke lening in plaats van aan de nieuwe lening.

De invloed op het eigen vermogen bedraagt € 1,7 miljoen nadelig op 31 december 2018 en € 0,85 miljoen nadelig op 1 januari 2018. De impact op het nettoresultaat/resultaat na belastingen van boekjaar 2018 bedraagt € 0,85 miljoen nadelig. De (vooruitbetaalde) rentekosten zijn in het boekjaar alsnog juist verwerkt. Tevens zijn de vergelijkende cijfers over 2018 aangepast.

Aanpassing vergelijkende cijfers

De aanpassing van de vergelijkende cijfers ad € 3,3 miljoen heeft betrekking op een inkoopfactuur die in 2018 verwerkt had moeten zijn als immaterieel vast actief, maar pas is verwerkt in 2019. Dit heeft geen effect op het resultaat.

De aanpassing van de vergelijkende cijfers is in de desbetreffende hoofdoverzichten (balans, resultatenrekening en kasstroomoverzicht) zichtbaar gemaakt door het opnemen van een asterisk bij de betreffende bedragen in 2018.

Een volledig overzicht van de impact op de posten van de balans en de resultatenrekening is als volgt:

Geconsolideerde balans per 1 januari 2018 (bedragen x 1.000 €)				
	Eerder gerapporteerd	Effect foutenherstel	Effect aanpassing	Gecorrigeerd
Vaste activa	406.081	0	0	406.081
Vlottende activa	186.298	13.065	0	199.363
Totaal activa	592.379	13.065	0	605.444
Voorzieningen	49.355	0	0	49.355
Schulden	388.792	13.917	0	402.709
Groepsvermogen	154.232	-852	0	153.380
Totaal passiva	592.379	13.065	0	605.444

Geconsolideerde balans per 31 december 2018 (bedragen x 1.000 €)				
	Eerder gerapporteerd	Effect foutenherstel	Effect aanpassing	Gecorrigeerd
Vaste activa	419.893	0	3.282	423.175
Vlottende activa	188.908	11.732	0	200.640
Totaal activa	608.801	11.732	3.282	623.815
Voorzieningen	55.820	0	0	55.820
Schulden	392.837	13.436	3.282	409.555
Groepsvermogen	160.144	-1.704	0	158.440
Totaal passiva	608.801	11.732	3.282	623.815

Geconsolideerde winst-en-verliesrekening over 2018 (bedragen x 1.000 €)				
	Eerder gerapporteerd	Effect foutenherstel	Effect aanpassing	Gecorrigeerd
Som der bedrijfsopbrengsten	702.437	0	0	702.437
Som der bedrijfslasten	683.157	0	0	683.157
Bedrijfsresultaat	19.280	0	0	19.280
Financiële baten en lasten	-10.926	-853	0	-11.779
Resultaat voor belasting	8.354	-853	0	7.501
Resultaat deelnemingen	260	0	0	260
Vennootschapsbelasting	-588	0	0	-588
Resultaat na belasting	8.026	-853	0	7.173
Aandeel van derden	-179	0	0	-179
Resultaat boekjaar	7.847	-853	0	6.994

4.1.5 Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van de grondslagen, de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

De volgende waarderingsgrondslagen zijn naar de mening van het management het meest kritisch voor het weergeven van de financiële positie en vereisen een aantal schattingen en veronderstellingen:

- de verdeling van de toerekening van de afspraken met de verzekeraars met betrekking tot schadejaar 2019
- effecten van de afwikkeling van de belconsulanten

- de voorziening voor risico's uit hoofde van zelfonderzoeken
- de overige voorzieningen.

4.1.6 Consolidatie

Algemeen

- In de geconsolideerde jaarrekening van Stichting Holding Isala klinieken zijn de financiële gegevens verwerkt van de tot de groep behorende maatschappijen en andere rechtspersonen waarop overwegende zeggenschap kan worden uitgeoefend of waarover de centrale leiding wordt gevoerd. Deze jaarrekening bevat de financiële informatie van zowel de zorginstelling als de geconsolideerde maatschappijen van de zorginstelling. De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld met toepassing van de grondslagen voor waardering en de resultaatbepaling van Stichting Holding Isala klinieken. In geval er groepsmaatschappijen zijn met andere grondslagen voor de waardering en resultaatbepaling, zijn deze omgerekend naar de

grondslagen van de stichting.

- Nieuw verworven deelnemingen worden in de consolidatie betrokken vanaf het tijdstip waarop beleidsbepalende invloed uitgeoefend kan worden. Afgestoten deelnemingen worden in de consolidatie betrokken tot het tijdstip van beëindiging van deze invloed.
- In de geconsolideerde jaarrekening zijn de onderlinge schulden, vorderingen en transacties geëlimineerd evenals de binnen de groep gemaakte resultaten. De groepsmaatschappijen zijn integraal geconsolideerd, waarbij het minderheidsbelang van derden afzonderlijk tot uitdrukking is gebracht.
- Het belang in de joint venture Isala Apotheek BV is behouden door middel van certificaten in Stichting Administratiekantoor Isala Apotheek (STAK). Isala

Behandel- en Onderzoek Centra BV heeft 50% van de certificaten in handen. Als gevolg hiervan is geen sprake van 'control'. De aandelen in het kapitaal en het resultaat van de vennootschap in de geconsolideerde jaarrekening zijn opgenomen onder respectievelijk de financiële vaste activa. De financiële baten en lasten zijn niet meegeconsolideerd.

- In de geconsolideerde jaarrekening zijn de werkmatschappijen volledig opgenomen. De overige BV's die vooral een beheersfunctie hebben, zijn niet opgenomen in de consolidatie; ze zijn geëlimineerd voor zover het intercompany resultaat betreft.

Groepsverhoudingen

Onder de groep, met Stichting Holding Isala klinieken als groepshoofd, vallen de volgende rechtspersonen:

Naam	Zetel	Belang
Stichting Isala klinieken	Zwolle	zeggenschap
Dermatologisch centrum Isala BV	Zwolle	100%
Isala BV	Zwolle	100%
Isala Onroerend Goed BV	Zwolle	100%
Isala Business BV	Zwolle	100%
Isala Behandel- en Onderzoek Centra BV	Zwolle	100%
Isala Apotheek BV	Zwolle	50% (niet in consolidatie)

Isala Apotheek

Belang in de joint venture Isala Apotheek BV is behouden door middel van certificaten in Stichting Administratiekantoor Isala Apotheek. Onderlinge transacties vinden plaats op marktconforme basis. Waardering vindt plaats tegen nettovermogenswaarde. De feitelijke zeggenschap voor Isala Apotheek ligt bij de Stichting Administratiekantoor Isala Apotheek.

4.1.7 Verbonden rechtspersonen

Activiteiten van de in de consolidatie opgenomen entiteiten

- Stichting Isala klinieken heeft tot doel het onderzoek, de behandeling, de verpleging en de verzorging van zieken en gehandicapten.
- Isala BV heeft tot doel het deelnemen in en het besturen van rechtspersonen waarmee de Stichting Holding Isala klinieken in een groep verbonden is.
- Isala Onroerend Goed BV exploiteert onroerend goed en verhuurt dit aan Stichting Isala klinieken (kantoorgebouw Dokter Spanjaardweg), aan Dermatologisch centrum Isala BV (polikliniek Dokter Spanjaardweg) en aan derden.

- Dermatologisch centrum Isala BV verleent alle soorten dermatologische zorg aan patiënten. Dit centrum neemt diensten af van Stichting Isala klinieken, met name van de medisch-ondersteunende sector (diagnostisch onderzoek).
- Isala Apotheek BV exploiteert een poliklinische apotheek die geoutilleerd is om 7 dagen per week 24 uur per dag geopend te zijn en die daarmee voor de regio de rol van dienstenapotheek vervult. Zie ook paragraaf 5.3 (Financiële vaste activa).
- Isala Business BV heeft tot doel het exploiteren van rechtspersonen op het gebied van de facilitaire dienstverlening in de gezondheidszorg waarmee Stichting Holding Isala klinieken in een groep verbonden is.

Goodwill

Vanaf de overnamedatum van een vennootschap worden de resultaten en de identificeerbare activa en passiva van de overgenomen vennootschap opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening. De overnamedatum is het moment waarop overheersende zeggenschap kan worden uitgeoefend op de desbetreffende vennootschap. De verkrijgingsprijs bestaat uit het geldbedrag of het equivalent hiervan dat is overeengekomen voor de

verkrijging van de overgenomen onderneming vermeerderd met eventuele direct toerekenbare kosten. Indien de verkrijgingsprijs hoger is dan het nettobedrag van de reële waarde van de identificeerbare activa en passiva wordt het meerdere als goodwill geactiveerd onder de immateriële vaste activa. Indien de verkrijgingsprijs lager is dan het nettobedrag van de reële waarde van de identificeerbare activa en passiva wordt het verschil (negatieve goodwill) als overlopende passiefpost opgenomen.

Transacties met verbonden partijen

Van transacties met verbonden partijen is sprake wanneer een relatie bestaat tussen de instelling en een natuurlijke persoon of entiteit die verbonden is met de instelling. Dit betreffen onder meer de relaties tussen de instelling en haar deelnemingen, de aandeelhouders, de bestuurders en de functionarissen op sleutelposities. Onder transacties wordt verstaan een overdracht van middelen, diensten of verplichtingen, ongeacht of er een bedrag in rekening is gebracht. Transacties met verbonden partijen vinden marktconform plaats.

4.1.8 Medisch specialisten

- De medisch specialisten in vrije vestiging hebben zich verenigd in een medisch specialistisch bedrijf (MSB). De honorariumgeldstromen die met de specialisten in vrije vestiging samenhangen qua opbrengsten en kosten worden verwerkt in de resultatenrekening.
- Het honorarium dat wordt gedeclareerd voor de medisch specialisten die in loondienst zijn, is evenals voorheen verantwoord als onderdeel van de opbrengsten. De specialisten in loondienst ontvangen salaris; deze salariskosten maken deel uit van de personeelskosten.
- Isala heeft overeenkomsten gesloten met de maatschap Medisch Specialistisch Bedrijf Isala (MSB-I), de maatschap Dermatologie Zwolle en MKA Zwolle BV (Mondziekten, Kaak- en Aangezichts-chirurgie).

4.2 Grondslagen van waardering van activa en passiva

4.2.1 Activa en passiva

Omschrijving

- Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen historische kosten.
- Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer

het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de stichting toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar is vast te stellen.

- Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling ervan gepaard gaat met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag ervan betrouwbaar is vast te stellen.
- Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen.
- Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en/of betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.
- Bij de beoordeling of sprake is van een belangrijke verandering in de economische realiteit van de posities in de jaarrekening, wordt uitgegaan van de economische voordelen en risico's die zich naar waarschijnlijkheid in de praktijk zullen voordoen en niet op voordelen en risico's waarvan redelijkerwijze niet te verwachten is dat zij zich voordoen. Indien de weergave van de economische realiteit leidt tot het opnemen van activa waarvan de rechtspersoon niet het juridische eigendom bezit, wordt dit als feit vermeld.

De jaarrekening is gepresenteerd in duizenden euro's (bedragen x 1.000 €); de euro is ook de functionele valuta van de Stichting Holding Isala klinieken.

4.2.2 Materiële en immateriële vaste activa

Waardering

- De materiële en immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de kostprijs onder aftrek van cumulatieve afschrijvingen en cumulatieve bijzondere waardeverminderingen. De kostprijs van de genoemde activa bestaat uit de verkrijgings- of vervaardigingsprijs en overige kosten om de activa op hun plaats en in de staat te krijgen noodzakelijk voor het beoogde gebruik. De kostprijs van de activa die door de instelling in eigen beheer zijn vervaardigd, bestaat uit de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten die rechtstreeks toegerekend kunnen worden aan de vervaardiging. Verder omvat de vervaardigingsprijs een redelijk deel van de indirecte kosten en de rente op schulden over het tijdvak dat

toegerekend kan worden aan de vervaardiging van de activa.

- De afschrijvingen worden berekend als een percentage over de aanschafprijs volgens de lineaire methode op basis van de economische levensduur. Hierbij wordt geen rekening gehouden met restwaarde. De afschrijvingspercentages zijn vermeld in hoofdstuk 6/7 (Geconsolideerd mutatieoverzicht immateriële vaste activa/materiële vaste activa 2019).
- Voor zover subsidies of daaraan gelijk te stellen vergoedingen zijn ontvangen als eenmalige bijdrage in de afschrijvingskosten, zijn deze in mindering gebracht op de investeringen.
- Periodiek groot onderhoud wordt volgens de componentenbenadering geactiveerd. Hierbij worden de totale uitgaven toegewezen aan de samenstellende delen. Er wordt afgeschreven vanaf het moment dat het actief klaar is voor het beoogde gebruik.
- Op bedrijfsterreinen en op vaste activa in ontwikkeling en vooruitbetalingen op materiële vaste activa wordt niet afgeschreven.

Ontwikkelingskosten

Ontwikkelingskosten worden geactiveerd voor zover ze betrekking hebben op commercieel haalbaar geachte projecten. De ontwikkeling van een immaterieel vast actief wordt commercieel haalbaar geacht als:

- het technisch uitvoerbaar is om het actief te voltooien
- de instelling de intentie heeft om het actief te voltooien en het vervolgens te gebruiken of te verkopen (inclusief het beschikbaar zijn van adequate technische, financiële en andere middelen om dit te bewerkstelligen)
- de instelling het vermogen heeft om het actief te gebruiken of te verkopen, het actief waarschijnlijk toekomstige economische voordelen zal genereren en de uitgaven gedurende de ontwikkeling betrouwbaar zijn vast te stellen.

Ontwikkelingskosten worden gewaardeerd tegen vervaardigingsprijs verminderd met cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen. De vervaardigingsprijs omvat voornamelijk de salariskosten van het betrokken personeel; de geactiveerde kosten worden na beëindiging van de ontwikkelingsfase (actief gereed voor ingebruikname) afgeschreven over de verwachte gebruiksduur. De afschrijving vindt plaats volgens de lineaire methode. De kosten voor onderzoek en de overige kosten voor ontwikkeling worden ten laste van het resultaat gebracht in de periode waarin ze zijn gemaakt. De afschrijvingspercentages zijn weergegeven in hoofdstuk 6/7 (Geconsolideerd mutatieoverzicht immateriële vaste activa/materiële vaste activa 2019).

Voor het nog niet afgeschreven deel van de

geactiveerde ontwikkelingskosten wordt een wettelijke reserve gevormd.

Onderhoudsuitgaven worden slechts geactiveerd als zij de gebruiksduur van het object verlengen en/of leiden tot toekomstige prestatie-eenheden met betrekking tot het object.

4.2.3 Financiële vaste activa

Deelnemingen in groepsmaatschappijen en overige deelnemingen waarin invloed van betekenis kan worden uitgeoefend, worden gewaardeerd volgens de nettovermogenswaardemethode. Invloed van betekenis wordt in ieder geval verondersteld aanwezig te zijn bij het kunnen uitbrengen van 20% of meer van de stemrechten. De nettovermogenswaarde wordt berekend volgens de grondslagen die gelden voor deze jaarrekening; voor deelnemingen waarvan onvoldoende gegevens beschikbaar zijn voor aanpassing aan deze grondslagen, wordt uitgegaan van de waarderingsgrondslagen van de desbetreffende deelneming. Indien de waardering van een deelneming volgens de nettovermogenswaarde negatief is waarbij ook leningen van deze deelneming worden betrokken (netto-investering), wordt deze op nihil gewaardeerd.

Joint ventures

- Deelnemingen waarin de instelling de zeggenschap gezamenlijk met andere deelnemers uitoefent (joint ventures), worden gewaardeerd volgens de vermogensmutatiemethode op basis van de nettovermogenswaarde.
- In geval van samenwerking door het gezamenlijk uitvoeren van activiteiten waarbij iedere deelnemer zelf de uitsluitende zeggenschap over die activa houdt, verwerkt de instelling de activa waar zij zeggenschap over heeft evenals de zelf aangegane verplichtingen, zelf gemaakte kosten en het aandeel in het resultaat op verkopen en/of dienstverlening door de joint venture.
- Bij inbreng in of verkoop van activa door de instelling aan een joint venture, verantwoordt de instelling dat deel van het resultaat in de resultatenrekening dat correspondeert met het relatieve belang van de andere deelnemers in de joint venture. Er wordt geen resultaat verantwoord als de door de deelnemers ingebrachte niet-monetaire activa ongeveer aan elkaar gelijk zijn wat betreft aard, gebruik (in dezelfde bedrijfsactiviteit) en reële waarde.
- Eventuele niet-verantwoorde resultaten worden in mindering gebracht op de nettovermogenswaarde van de joint venture. Eventuele verliezen op vlottende activa of bijzondere waardeverminderingen van vaste activa verantwoordt de instelling daarentegen direct en volledig.

- Bij verkoop van activa door de joint venture aan de instelling verantwoordt de instelling het aandeel in de winst of in het verlies van de joint venture op die verkoop pas in de resultatenrekening als het betreffende actief is (door)verkocht aan een derde. Als echter sprake is van een verlies op vlottende activa of een bijzondere waardevermindering van vaste activa, aanvaardt de instelling het aandeel in dit verlies direct.

Waardering financiële vaste activa

De financiële vaste activa worden gewaardeerd tegen reële waarde en vervolgens tegen geamortiseerde kostprijs.

De grondslagen voor overige financiële vaste activa zijn beschreven in paragraaf 4.2.6 (Financiële instrumenten). Rentebaten worden verantwoord in de periode waartoe zij behoren, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende post.

Eventuele winsten of verliezen worden verantwoord onder de financiële baten en lasten.

De leningen aan deelnemingen worden initieel opgenomen tegen reële waarde.

4.2.4 Bijzondere waardeverminderingen

- Vaste activa met een lange levensduur worden beoordeeld op bijzondere waardeverminderingen wanneer wijzigingen of omstandigheden zich voordoen die doen vermoeden dat de boekwaarde van een actief niet terugverdiend zal worden. Als dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief geschat. De realiseerbare waarde is de hoogste van de bedrijfswaarde en de opbrengstwaarde. De terugverdienmogelijkheid van activa die in gebruik zijn, wordt bepaald door de boekwaarde van een actief te vergelijken met de opbrengstwaarde of de bedrijfswaarde zijnde de geschatte contante waarde van de toekomstige nettokasstroom die het actief naar verwachting genereert.
- Wanneer de boekwaarde van een actief hoger is dan de geschatte contante waarde van de toekomstige kasstromen, worden bijzondere waardeverminderingen verantwoord voor het verschil tussen de boekwaarde en de realiseerbare waarde.
- De opbrengstwaarde is gebaseerd op de geschatte verkoopprijs minus de geschatte kosten die nodig zijn om de verkoop te realiseren.
- Terugneming van een eerder verantwoord bijzonder waardeverminderingverlies vindt alleen plaats als sprake is van een wijziging van de gehanteerde schattingen bij het bepalen van de realiseerbare waarde sinds de verantwoording van het laatste bijzondere waardeverminderingverlies. In dat geval

wordt de boekwaarde van het actief (of de kasstroom-genererende eenheid) opgehoogd tot de geschatte realiseerbare waarde, maar niet hoger dan de boekwaarde die bepaald zou zijn (na afschrijvingen) als in voorgaande jaren geen bijzonder waardeverminderingverlies voor het actief (of de kasstroom-genererende eenheid) zou zijn verantwoord.

4.2.5 Voorraden

De voorraden worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs dan wel de lagere marktwaarde.

De verkrijgingsprijs wordt voor de magazijnvoorraden bepaald op basis van de voortschrijdende historische inkoopprijs en voor de overige voorraden op basis van de laatst bekende inkoopprijs. Prijsverschillen worden in de exploitatie verwerkt.

4.2.6 Financiële instrumenten

Omschrijving

Financiële instrumenten omvatten handels- en overige vorderingen, geldmiddelen, leningen en overige financieringsverplichtingen, handelsschulden en overige te betalen posten en afgeleide financiële instrumenten (derivaten). Financiële instrumenten omvatten tevens in contracten besloten afgeleide financiële instrumenten (derivaten); deze derivaten worden door de instelling gescheiden van het basiscontract en apart verantwoord indien:

- de economische kenmerken en risico's van het basiscontract en het daarin besloten derivaat niet nauw verwant zijn
- een apart instrument met dezelfde voorwaarden als het in het contract besloten derivaat aan de definitie van een derivaat zou voldoen
- het gecombineerde instrument niet wordt gewaardeerd tegen de reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening.

In contracten besloten afgeleide instrumenten die niet worden gescheiden van het basiscontract omdat niet aan de hiervoor genoemde voorwaarden is voldaan, worden verwerkt in overeenstemming met het basiscontract.

Isala heeft geen afgeleide instrumenten die gescheiden moeten worden van het basiscontract.

Verwerking

Financiële instrumenten worden bij eerste opname verwerkt tegen de reële waarde waarbij (dis)agio en de direct toerekenbare transactiekosten in de eerste opname worden meegenomen. Als financiële

instrumenten bij de vervolgwaardering worden gewaardeerd tegen de reële waarde of geamortiseerde kostprijs met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening, worden de direct toerekenbare transactiekosten direct verwerkt in de winst-en-verliesrekening.

De in contracten besloten financiële instrumenten die niet worden gescheiden van het basiscontract worden verwerkt in overeenstemming met het basiscontract. Na de eerste opname worden financiële instrumenten op de hierna beschreven manier gewaardeerd.

Verstrekte leningen en overige vorderingen

Verstrekte leningen en overige vorderingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode verminderd met bijzondere waardevermindering-verliezen.

Schulden en overige financiële verplichtingen

Langlopende en kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs op basis van lineaire amortisatie.

De aflossingsverplichtingen van de langlopende schulden voor het komende jaar worden opgenomen onder kortlopende schulden.

4.2.7 Afgeleide financiële instrumenten

Kostprijs-hedge-accounting

Isala maakt gebruik van renteswaps (derivaten) om de rentevariabiliteit van opgenomen leningen af te dekken. Voor deze instrumenten wordt kostprijs-hedge-accounting toegepast teneinde de resultaten uit waardeveranderingen van renteswaps en de afgedekte positie gelijktijdig in de resultatenrekening te verwerken. De toepassing van kostprijs-hedge-accounting leidt tot de hierna beschreven waarderingsgrondslagen voor financiële instrumenten.

Herwaardering/vervolgwaardering

- Indien kostprijs-hedge-accounting wordt toegepast vindt, zolang het afgeleide instrument betrekking heeft op afdekking van het specifieke risico van een toekomstige transactie die zich naar verwachting voordoet, geen herwaardering van dit instrument plaats. Zodra de verwachte toekomstige transactie leidt tot verantwoording in de winst-en-verliesrekening wordt de met het afgeleide instrument samenhangende winst of het met het afgeleide instrument samenhangende verlies verwerkt in de winst-en-verliesrekening. Indien de afgedekte positie van een te verwachten toekomstige transactie leidt tot de opname in de

balans van een niet-financieel actief of een niet-financiële verplichting, wordt de kostprijs van dit actief aangepast met de afdekkingsresultaten die nog niet in de winst-en-verliesrekening zijn verwerkt.

- Indien afgeleide instrumenten aflopen of worden verkocht dient de cumulatieve winst of het cumulatieve verlies welke tot dat moment nog niet in de winst-en-verliesrekening was verwerkt, als overlopende post in de balans opgenomen te worden totdat de afgedekte transacties plaatsvinden. Indien de transacties naar verwachting niet meer plaatsvinden, wordt de cumulatieve winst of het cumulatieve verlies overgeboekt naar de winst-en-verliesrekening.
- Indien afgeleide instrumenten niet langer voldoen aan de voorwaarden voor hedge accounting, maar het financiële instrument niet wordt verkocht, wordt ook de hedge accounting beëindigd. De vervolgwaardering van het financiële instrument gebeurt dan tegen kostprijs of lagere marktwaarde.

Hedgedocumentatie

Isala documenteert de hedgerelatie in generieke hedgedocumentatie. Daarbij bepaalt de instelling op elke balansdatum de mate van ineffectiviteit van de combinatie van het afdekkingsinstrument en de afgedekte positie (de hedgerelatie).

De mate van ineffectiviteit van de hedgerelatie wordt vastgesteld door vergelijking van de kritische kenmerken van het afdekkingsinstrument en de afgedekte positie in de hedgerelatie.

Isala hanteert voor deze vergelijking de volgende kritische kenmerken:

- omvang
- looptijd
- afgedekt risico
- wijze van afrekening van het afdekkingsinstrument en de afgedekte positie.

Ineffectiviteit

Wanneer de kritische kenmerken, beoordeeld in de context van de hedgerelatie, aan elkaar gelijk zijn (geweest), is geen sprake (geweest) van ineffectiviteit. Als de kritische kenmerken, beoordeeld in de context van de hedgerelatie, niet aan elkaar gelijk zijn (geweest), is sprake (geweest) van ineffectiviteit. In dat geval wordt de mate van ineffectiviteit vastgesteld door de verandering in reële waarde van het afdekkingsinstrument te vergelijken met de verandering in reële waarde van de afgedekte positie. Indien sprake is van een cumulatief verlies op de hedgerelatie over de periode vanaf de eerste verwerking van het afdekkingsinstrument tot aan de balansdatum, wordt deze ineffectiviteit direct in de winst-en-verliesrekening verwerkt.

Isala heeft op 18 december 2018 € 25,0 miljoen definitief opgenomen van Faciliteit E en de bijbehorende

renteswap naar rato afgekocht. Hierna resteert generiek een 100% rente-indekking en is sprake van een effectieve hedge. De bestaande reservering in verband met ineffectiviteit is ten gunste van de winst-en-verliesrekening verwerkt in 2018.

4.2.8 Onderhanden werk DBC-zorgproducten

Opbrengst- en productiewaarde

- Het onderhanden werk is bepaald op basis van de opbrengstwaarde van een tussentijds zorgproduct, gebaseerd op de per balansdatum geregistreerde verrichtingen. Bij deze methode is de integrale omzetwaarde van het product vastgesteld indien het product, op het moment van de bepaling van het onderhanden werk per balansdatum, ook daadwerkelijk zou zijn afgesloten.
- De Onderhanden werk(OHW)-Grouper bepaalt op basis van een afleiding in de DOT-boomstructuur de productiewaarde van het onderhanden werk. Hierbij worden de nog openstaande zorgtrajecten (op de peildatum) in combinatie met de uitgevoerde zorgactiviteiten (uitgevoerd vóór de peildatum) in de OHW-Grouper afgeleid naar een DOT-zorgproduct.
- De waardering van het onderhanden werk is gecorrigeerd met de te verwachten schadelastoverschrijdingen bij de zorgverzekeraars. Deze schadelastoverschrijding is toegerekend aan de boekjaren 2019 en 2020 op basis van een voortgangpercentage van de gerealiseerde opbrengsten binnen de contracten. Hierbij is vastgesteld welk aandeel van het contract gerealiseerd wordt in 2019 en welk in 2020. De hieruit voortvloeiende nuanceringen op de omzet vanwege te verwachten schadelastoverschrijdingen zijn verwerkt in de 'onderhanden werk'-stand.

Voorschotten

Het onderhanden werk is per verzekeraar gesaldeerd met de ontvangen voorschotten. Wanneer per verzekeraar het ontvangen voorschot hoger is dan het onderhanden werk, wordt het verschil eerst verrekend met de nog te factureren overige zorgproducten en daarna met de debiteurenpositie van de betreffende verzekeraar. Voor zover contract-afspraken (aanneemsom of plafond) met verzekeraars worden overschreden, is een voorziening gevormd die in mindering wordt gebracht op het onderhanden werk. Financieringsoverschotten tot en met 2018 zijn niet betrokken in de verrekening met het onderhanden werk.

4.2.9 Vorderingen

Waardering/vervolgwaardering

De eerste waardering van vorderingen vindt plaats tegen de reële waarde, inclusief transactiekosten; door toepassing van de effectieve rentemethode worden transactiekosten als onderdeel van de amortisatie in de winst-en-verliesrekening verwerkt. De vervolgwaardering van vorderingen vindt plaats tegen de geamortiseerde kostprijs; wanneer geen sprake is van agio/disagio of transactiekosten is de geamortiseerde kostprijs gelijk aan de nominale waarde.

Voorziening verwachte oninbaarheid

Een voorziening wordt getroffen op de vorderingen op grond van de te verwachten oninbaarheid. Categorieën 'debiteuren' worden afzonderlijk beoordeeld, waarbij alle facturen ouder dan 2 jaar voor 100% worden voorzien. Indien noodzakelijk zijn voor debiteuren additionele voorzieningen opgenomen. De looptijd van de vorderingen bedraagt minder dan 1 jaar.

4.2.10 Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan 12 maanden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder de 'kortlopende schulden'. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. Liquide middelen die naar verwachting langer dan 12 maanden niet ter beschikking staan van de stichting worden gerubriceerd als financiële vaste activa.

4.2.11 Groepsvermogen

Werkwijze

Financiële instrumenten die op grond van de economische realiteit worden aangemerkt als groepsvermogensinstrumenten, worden gepresenteerd onder het groepsvermogen. Financiële instrumenten die op grond van de economische realiteit worden aangemerkt als een financiële verplichting, worden gepresenteerd onder schulden. Rente, dividenden, baten en lasten met betrekking tot deze financiële instrumenten worden in de resultatenrekening verantwoord als kosten of opbrengsten.

Bestemmingsreserves

Bestemmingsreserves zijn reserves waaraan door de bevoegde organen van de instelling een beperktere bestedingsmogelijkheid is aangebracht dan op grond van de statuten zou bestaan.

Algemene reserves

Onder 'algemene reserves' is dat deel van het eigen vermogen opgenomen, waarover de bevoegde organen binnen de statutaire doelstellingen van de instelling vrij kunnen beschikken.

Aanwending van bestemmingsreserves

Uitgaven die worden gedekt uit bestemmingsreserves worden in de resultatenrekening verantwoord en via de resultaatbestemming ten laste van de betreffende reserve of het betreffende reserve gebracht. Wijzigingen in de beperking van de bestemming van reserves die door de daartoe bevoegde organen of instanties worden aangebracht, worden als overige mutatie binnen het eigen vermogen verwerkt.

4.2.12 Voorzieningen

Algemeen

- Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan en die het gevolg zijn van een gebeurtenis in het verleden waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze te schatten is.
- Voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen.
- Personele voorzieningen worden gewaardeerd tegen de waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, tenzij anders vermeld. Hierbij wordt gebruikgemaakt van het werkelijke uurloon per medewerker en, waar dat van toepassing is, vermeerderd met een algemene opslag voor sociale lasten van 15,48%, pensioenbijdrage werkgever (8,58%), vakantietoeslag en eindejaarsuitkering.
- De voorzieningen zijn opgenomen tegen nominale waarde, tenzij anders vermeld.
- Wanneer verplichtingen naar verwachting door een derde worden vergoed, wordt deze vergoeding als een actief in de balans opgenomen indien het waarschijnlijk is dat deze vergoeding ontvangen wordt bij de afwikkeling van de verplichting.

PLB

De voorziening 'Persoonlijk levensfasebudget (PLB)' is berekend op basis van het saldo 'PLB-uren' vermenigvuldigd met het werkelijke uurloon per medewerker vermeerderd met sociale lasten. Voor zover verwacht wordt dat deze uren niet worden uitbetaald of worden ingezet in het Meerkeuzesysteem arbeidsvoorwaarden is aanvullend een toeslag berekend voor vakantiegeld, eindejaarsuitkering en een pensioen-

bijdrage werkgever.

Voor de voorziening 'Persoonlijk levensfasebudget (PLB)' is geschat wat de kans is dat sprake is van uitbetaling van uren versus het opnemen van uren. Alleen voor de uren die naar verwachting worden opgenomen is gerekend met een toeslag voor vakantiegeld, eindejaarsuitkering en pensioenbijdrage werkgever, gebruikmakend van een variabele schaal. De kans op uitbetaling is bepaald op 10%.

De voorziening heeft een langlopend karakter. Op basis van het schattingselement betreffende het (moment van) opnemen van de PLB-uren, c.q. uitbetaling, is deze post als voorziening gepresenteerd.

Daarnaast is rekening gehouden met de verplichting tot het hanteren van de overgangsregeling 'Persoonlijk levensfasebudget 45+' volgens de Cao Ziekenhuizen. Deze regeling is ultimo 2019 afgelopen.

Reorganisatie

De voorziening 'reorganisatie' is gevormd voor medewerkers die per balansdatum als boventallig zijn aangemerkt. De voorziening is gebaseerd op de doorbetalingsverplichtingen zoals overeengekomen in het Sociaal Plan dat is afgesproken met de vakbonden, rekening houdend met de kans dat medewerkers ander werk vinden binnen of buiten de organisatie (op basis van een individuele beoordeling). Tevens is rekening gehouden met bijkomende kosten voor de begeleiding van boventalligen naar ander werk (zoals outplacement, bijscholing, suppletiebetalingen).

Een reorganisatievoorziening wordt getroffen indien op de balansdatum een gedetailleerd reorganisatieplan is geformaliseerd en uiterlijk op de opmaakdatum van de jaarrekening de gerechtvaardigde verwachting van uitvoering van het plan is opgewekt bij hen voor wie de reorganisatie gevolgen zal hebben. Van een gerechtvaardigde verwachting is sprake als gestart is met de uitvoering van de reorganisatie, of als de hoofdlijnen bekend zijn gemaakt aan hen voor wie de reorganisatie gevolgen zal hebben. In de reorganisatievoorziening worden de als gevolg van de reorganisatie noodzakelijke kosten opgenomen die niet in verband staan met de doorlopende activiteiten van de stichting.

Jubileumuitkeringen

De voorziening 'jubileumuitkeringen' is een voorziening voor toekomstige jubileumuitkeringen. De voorziening betreft de contante waarde van de in de toekomst uit te keren jubileumuitkeringen. De (actuariële) berekening per jubileumsoort is gebaseerd op gedane toezeggingen, blijfkans en leeftijd van de medewerker.

De voorziening heeft een langlopend karakter.

De gehanteerde disconteringsvoet bedraagt 1,35%.

Uitkering bij pensioen

De voorziening 'uitkering bij pensioen' is gevormd voor de verplichtingen voor het personeel uit hoofde van een gratificatie, aan medewerkers uit te keren bij het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd.

Op basis van het huidige personeelsbestand is langs statistische weg bepaald hoe groot het risico is dat Stichting Isala klinieken een uitkering dient te verstrekken. Jaarlijks wordt de voorziening bepaald op basis van de dan geldende salarissen. Uitgangspunt voor de bepaling is, dat de indexering van de salarissen gelijk is aan de disconteringsvoet.

De voorziening heeft een langlopend karakter.

De gehanteerde disconteringsvoet bedraagt 1,35%.

Loondoorbetaling bij ziekte

De voorziening 'loondoorbetaling bij ziekte' is gevormd voor de verplichtingen die het ziekenhuis heeft tegenover personeelsleden die op de balansdatum langer dan 6 maanden ziek zijn. De voorziening is berekend voor een loondoorbetalingstermijn van maximaal 24 maanden. Het eerste jaar wordt 100% van het salaris doorbetaald en in het tweede jaar 70% van het salaris. De kans dat een medewerker de volledige termijn van 24 maanden ziek blijft, is op basis van historische gegevens gesteld op 50%. Aangezien de berekening gebaseerd is op een maximale doorbetalingstermijn van 24 maanden is deze voorziening als kortlopend te beschouwen.

Deze voorziening is opgebouwd inclusief sociale lasten, pensioenpremie, vakantietoeslag en eindejaarsuitkering. Er is een bijschatting gemaakt voor te verwachten transitievergoedingen. Hiervoor is gebruikgemaakt van uitstroompercentages gebaseerd op 2016 en 2017. Uitgangspunt voor de bepaling is dat de indexering van de salarissen gelijk is aan de disconteringsvoet.

De gehanteerde disconteringsvoet bedraagt 1,35%.

Rechtmatigheidsvoorziening

De rechtmatigheidsvoorziening heeft betrekking op de risico's die voortvloeien uit geconstateerde onjuiste registraties en/of declaraties die kunnen leiden tot terugbetaling aan verzekeraars of tot verrekening met contractafspraken.

Medische aansprakelijkheid

De voorziening 'medische aansprakelijkheid' betreft de risico's ten aanzien van medische aansprakelijkheid voor het deel dat niet is gedekt vanuit de aansprakelijkheidsverzekering.

4.2.13 Schulden

Onder de langlopende schulden worden schulden opgenomen met een resterende looptijd van meer dan 1 jaar. De kortlopende schulden hebben een verwachte looptijd van maximaal 1 jaar.

De schulden worden bij de eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs (nominale waarde).

De aflossingsverplichtingen voor de langlopende schulden voor het komende jaar worden opgenomen onder de kortlopende schulden.

4.2.14 Belasting

Winstbelastingen/latente belastingen

Belastingen omvatten de over de verslagperiode verschuldigde en verrekenbare winstbelastingen en latente belastingen. De over het boekjaar verschuldigde belasting is de naar verwachting te betalen belasting over de belastbare winst over het boekjaar, berekend aan de hand van belastingtarieven die zijn vastgesteld op de verslagdatum.

Voor de vennootschapsbelasting wordt 19% gehanteerd over de eerste € 200.000 en 25% over het meerdere.

Vennootschapsbelasting

De besloten vennootschappen zijn belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting. Alleen Dermatologisch centrum Isala BV is vrijgesteld vanaf 1 november 2018. Isala BV vormt een fiscale eenheid voor de vennootschapsbelasting met:

- Isala Onroerend Goed BV (vanaf 1 februari 2007)
- Isala Business BV (vanaf 1 februari 2007)
- Isala Behandelen en Onderzoek Centra BV (vanaf 27 december 2007).

Ultimo 2019 is geen sprake van een fiscaal verrekenbaar verlies voor de fiscale eenheid.

Dermatologisch centrum Isala BV maakt geen deel uit van de fiscale eenheid voor de vennootschapsbelasting. De verschuldigde vennootschapsbelasting door Dermatologisch centrum Isala BV is opgenomen onder de kortlopende schulden.

De verschuldigde vennootschapsbelasting van de fiscale eenheid Isala BV is opgenomen bij de moedermaatschappij (Isala BV).

Omzetbelasting vennootschappen

Voor genoemde vennootschappen - samen met Stichting Isala klinieken en het Dermatologisch centrum Isala BV - maakten gedurende 2019 deel uit van een fiscale eenheid voor de omzetbelasting.

4.3 Grondslagen van resultaatbepaling

4.3.1 Algemeen

Werkwijze

- Baten worden in de winst-en-verliesrekening opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting heeft plaatsgevonden waarvan de omvang betrouwbaar is vast te stellen.
- Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting heeft plaatsgevonden waarvan de omvang betrouwbaar is vast te stellen.
- Baten worden verantwoord in het jaar waarin de baten zijn gerealiseerd.
- Lasten worden in aanmerking genomen in het jaar waarin deze voorzienbaar zijn.
- De overige baten en lasten worden toegerekend aan de verslagperiode waarop ze betrekking hebben.
- Baten en lasten uit voorgaande jaren die in dit boekjaar zijn geconstateerd, worden aan dit boekjaar toegerekend.

Er is voor gekozen de opbrengst uit hoofde van de Garantierегeling kapitaallasten separaat in het model op te nemen (de Garantierегeling is vanaf 2017 niet meer van toepassing). Naar onze mening geeft deze presentatie beter inzicht in de herkomst en aard van de opbrengsten.

Opbrengsten

De opbrengsten uit dienstverlening worden verantwoord naar rato van de verrichte prestaties gebaseerd op de verrichte diensten tot aan de balansdatum en in verhouding tot de in totaal te verrichten diensten. Opbrengsten uit dienstverlening worden in de resultatenrekening verwerkt indien het resultaat betrouwbaar te schatten is, dat wil zeggen indien voldaan is aan de volgende voorwaarden:

- het bedrag kan op betrouwbare wijze worden bepaald
- inning van de te ontvangen vergoeding is waarschijnlijk
- de mate waarin de dienstverlening op de balansdatum is verricht kan op betrouwbare wijze worden bepaald
- de gemaakte kosten en kosten die nog gemaakt moeten worden, kunnen betrouwbaar worden bepaald; als dat niet kan, worden opbrengsten slechts verwerkt tot het bedrag van de kosten van de dienstverlening.

Indien het resultaat van een bepaalde opdracht tot dienstverlening niet op betrouwbare wijze kan worden bepaald, worden de opbrengsten verwerkt tot het bedrag van de kosten van de dienstverlening die worden gedekt door de opbrengsten.

De met de opbrengsten samenhangende lasten worden toegerekend aan de periode waarin de baten zijn verantwoord.

Subsidies

De verantwoorde subsidies betreffen de ontvangen Rijkssubsidies van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) en het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS). Subsidies ter compensatie van door de groep gemaakte kosten worden systematisch als opbrengsten in de resultatenrekening opgenomen in dezelfde periode als de kosten worden gemaakt.

4.3.2 Pensioenen

Toegezegde pensioenregeling

Isala heeft voor haar werknemers een toegezegde pensioenregeling. Medewerkers die op de pensioengerechtigde leeftijd komen hebben recht op een pensioen dat is gebaseerd op het gemiddeld verdiende loon berekend over de jaren dat de werknemer pensioen heeft opgebouwd bij Isala. De verplichtingen die voortvloeien uit deze rechten van haar personeel zijn ondergebracht bij het bedrijfstakpensioenfonds Pensioenfonds Zorg en Welzijn (PFZW). Isala draagt hiervoor premies af, waarvan de helft door de werkgever wordt betaald en de helft door de werknemer.

Dekkingsgraad

Het gemiddelde van de actuele dekkingsgraden van de afgelopen 12 maanden wordt de beleidsdekkingsgraad genoemd. Pensioenfondsen moeten deze beleidsdekkingsgraad gebruiken bij het nemen van besluiten, bijvoorbeeld over het al dan niet verhogen van de pensioenen (indexeren), of juist over het verlagen van pensioenen.

Financieel gezond

PFZW mag de pensioenen (gedeeltelijk) verhogen bij een beleidsdekkingsgraad van 110% of hoger. PFZW is volgens de spelregels pas financieel gezond bij een dekkingsgraad van ruim 125%. Pas dan mag PFZW de pensioenen weer volledig verhogen met de prijsstijging in dat jaar.

Minimale vereiste

De minimaal vereiste beleidsdekkingsgraad was bij PFZW tot nu toe 104,3%. In het pensioenakkoord is echter voorgesteld dat de minimaal vereiste beleidsdekkingsgraad 100% wordt. Dit voorstel is nog niet wettelijk vastgelegd. Als de beleidsdekkingsgraad eind 2020 lager is dan 100%, moet PFZW de pensioenen verlagen. Het pensioenfonds mag niet langer dan 5 jaar een beleidsdekkingsgraad hebben die lager is dan de minimaal vereiste dekkingsgraad. Isala heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van een tekort bij het pensioenfonds anders dan het effect van hogere toekomstige premies. Isala heeft daarom alleen de verschuldigde premies tot en met het einde van het boekjaar in de jaarrekening verantwoord. De dekkingsgraad van december 2019 bedroeg 96,5% (bron www.pfzw.nl).

Herstelplan

Pensioenfonds zijn wettelijk verplicht om voldoende geld achter de hand te houden. Hebben zij dat niet, dan wordt een herstelplan van kracht voor een periode van 10 jaar. Voor PFZW geldt dat voor de periode 2019-2028.

Het herstelplan gaat uit van berekeningen die moeten voldoen aan de regels uit de Pensioenwet. Het is wettelijk verplicht om binnen de hersteltermijn de vereiste dekkingsgraad te bereiken. Voor PFZW geldt een vereiste dekkingsgraad van 124,4%. In het bijgewerkte herstelplan van maart 2019 laat PFZW zien dat de beleidsdekkingsgraad eind 2027 weer op het vereiste niveau kan zijn. Dit is binnen de wettelijke hersteltermijn van 10 jaar. Zolang er niet genoeg geld in kas zit, past PFZW het herstelplan elk jaar aan en legt het ter goedkeuring voor aan toezichthouder De Nederlandsche Bank (DNB). Gedurende de herstelperiode verhoogt PFZW de premie met een premieopslag van 2%-punt. Deze opslag is bedoeld voor het sneller laten herstellen van de dekkingsgraad en om op termijn terug te keren naar een financiële positie waarin het weer mogelijk is om de pensioenen te verhogen (indexeren).

4.3.3 Personele kosten

- Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de resultatenrekening voor zover ze verschuldigd zijn aan de werknemers respectievelijk de belastingautoriteit. De honoraria voor vrijgevestigde medisch specialisten worden als afzonderlijke post benoemd.
- De beloningen van het personeel worden als last in de winst-en-verliesrekening verantwoord in de

periode waarin de arbeidsprestatie wordt verricht en, voor zover nog niet uitbetaald, als verplichting op de balans opgenomen. Als de reeds betaalde bedragen de verschuldigde beloningen overtreffen, wordt het meerdere opgenomen als een overlopend actief voor zover sprake zal zijn van terugbetaling door het personeel of van verrekening met toekomstige betalingen.

- Voor de beloningen met opbouw van rechten (sabbatical leave, gratificaties en dergelijke) worden de te verwachten lasten gedurende het dienstverband in aanmerking genomen. Een verwachte vergoeding ten gevolge van gratificaties wordt verantwoord indien de verplichting tot betaling van die vergoeding is ontstaan op of vóór de balansdatum en een betrouwbare schatting van de verplichtingen gemaakt kan worden. Ontvangen bijdragen voortvloeiend uit levensloopregelingen worden in aanmerking genomen in de periode waarover deze bijdragen zijn verschuldigd. Toevoegingen aan en vrijval van verplichtingen worden ten laste respectievelijk ten gunste gebracht van de winst-en-verliesrekening.
- Indien een beloning wordt betaald, waarbij geen rechten worden opgebouwd (bijvoorbeeld doorbetaling in geval van ziekte of arbeidsongeschiktheid), worden de verwachte lasten verantwoord in de periode waarover deze beloning is verschuldigd. Voor de op de balansdatum bestaande verplichtingen tot het in de toekomst doorbetalen van beloningen (inclusief ontslagvergoedingen) aan personeelsleden die op de balansdatum naar verwachting blijvend geheel of gedeeltelijk niet in staat zijn om werkzaamheden te verrichten door ziekte of arbeidsongeschiktheid wordt een voorziening opgenomen. Deze verantwoorde verplichting betreft de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de desbetreffende verplichting op de balansdatum af te wikkelen. De beste schatting is gebaseerd op contractuele afspraken met personeelsleden (cao en individuele arbeidsovereenkomsten). Toevoegingen aan en vrijval van verplichtingen worden ten laste respectievelijk ten gunste gebracht van de winst-en-verliesrekening.

Ontslagvergoedingen

Ontslagvergoedingen zijn vergoedingen die worden toegekend in ruil voor de beëindiging van het dienstverband. Een uitkering als gevolg van ontslag wordt als verplichting en als last verwerkt als de stichting zich aantoonbaar onvoorwaardelijk heeft verbonden tot betaling van een ontslagvergoeding. Als het ontslag onderdeel is van een reorganisatie worden de kosten van de ontslagvergoeding opgenomen in een reorganisatievergoeding. Zie ook de

grondslag bij reorganisatie zoals beschreven in paragraaf 4.2.12 (Voorzieningen).

Ontslagvergoedingen worden gewaardeerd met inachtneming van de aard van de vergoeding. Als de ontslagvergoeding een verbetering is van de beloningen na afloop van het dienstverband vindt waardering plaats volgens dezelfde grondslagen die worden toegepast voor pensioenregelingen. Andere ontslagvergoedingen worden gewaardeerd op basis van de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichting af te wikkelen.

4.3.4 Leases

Classificaties

De stichting kan financiële en operationele leasecontracten afsluiten. Een leaseovereenkomst waarbij de voor- en nadelen verbonden aan het eigendom van het leaseobject geheel of nagenoeg geheel door de lessee worden gedragen, wordt aangemerkt als een financiële lease. Alle andere leaseovereenkomsten worden geclassificeerd als operationele leases. Bij de leaseclassificatie is de economische realiteit van de transactie bepalend en niet zozeer de juridische vorm. Classificatie van de lease vindt plaats op het tijdstip van het aangaan van de betreffende leaseovereenkomst.

Operationele leases

Als de stichting optreedt als lessee in een operationele lease, wordt het leaseobject niet geactiveerd. Vergoedingen die worden ontvangen als stimulering voor het afsluiten van een overeenkomst worden verwerkt als een vermindering van de leasekosten over de leaseperiode. Leasebetalingen en vergoedingen inzake operationele leases worden lineair over de leaseperiode ten laste respectievelijk ten gunste van de resultatenrekening gebracht, tenzij een andere toerekeningsystematiek representatiever is voor het patroon van de met het leaseobject te verkrijgen voordelen. Als de vennootschap optreedt als lessor in een operationele lease, wordt het actief als leaseobject verwerkt in de balans overeenkomstig de aard van dat actief. Grondslagen van de waardering van de geleasede activa zijn weergegeven in hoofdstuk 6/7 (Geconsolideerd mutatieoverzicht immateriële vaste activa/materiële vaste activa 2019).

De leasebaten (exclusief vergoeding voor dienstverlening, zoals verzekering en onderhoud) als bestanddeel van de leasebetalingen worden op tijdsevenredige basis verwerkt over de leaseperiode. Initiële directe kosten, niet zijnde verkoopkosten, die gemaakt worden om opbrengsten te genereren uit operationele leases worden direct ten laste gebracht van de resultatenrekening.

4.3.5 Financiële baten en lasten

Rentebaten worden verantwoord in de periode waartoe zij behoren, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende actiefpost. Rentelasten en soortgelijke lasten worden verantwoord in de periode waartoe zij behoren.

4.3.6 Resultaat deelneming

Het resultaat deelneming omvat:

- het aandeel van de stichting in het resultaat van de op nettovermogenswaarde gewaardeerde deelnemingen dan wel ontvangen dividenden van deelnemingen
- de waardeveranderingen van financiële vaste activa en effecten.

4.3.7 Overheidssubsidies

Overheidssubsidies worden aanvankelijk in de balans opgenomen als vooruit ontvangen baten zodra er redelijke zekerheid bestaat dat zij zullen worden ontvangen en dat de groep zal voldoen aan de daaraan verbonden voorwaarden.

Subsidies ter compensatie van door de groep gemaakte kosten worden systematisch als opbrengsten in de resultatenrekening opgenomen in dezelfde periode als die waarin de kosten worden gemaakt. Subsidies ter compensatie van de groep voor de kosten van een actief worden systematisch in de resultatenrekening opgenomen gedurende de gebruiksduur van het actief. Een krediet afgesloten tegen een lagere rente dan de markrente wordt als schuld in de balans opgenomen waarbij waardering plaatsvindt zoals beschreven in paragraaf 4.2.6 (Financiële instrumenten). Het verschil tussen het hogere ontvangen bedrag van het krediet en de boekwaarde bij eerste verwerking betreft het voordeel als gevolg van de lagere rente. Dit voordeel wordt verwerkt als overheidssubsidie.

4.4 Kasstroomoverzicht

- Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen en beleggingen die zonder beperkingen en zonder materieel risico van waardeverminderingen als gevolg van de transactie kunnen worden omgezet in geldmiddelen.
- Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest, ontvangen dividenden en winstbelastingen zijn

opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten. Betaalde dividenden zijn opgenomen onder de kasstroom uit financieringsactiviteiten.

- De verkrijgingsprijs van de verworven groepsmaatschappij is opgenomen onder de kasstroom uit investeringsactiviteiten, voor zover betaling in geld heeft plaatsgevonden. De in de verworven groepsmaatschappij aanwezige geldmiddelen zijn van de aankoopprijs in aftrek gebracht. Transacties waarbij geen ruil van kasmiddelen plaatsvindt, waaronder financiële leasing, zijn niet in het kasstroomoverzicht opgenomen. De betaling van de leasetermijnen uit hoofde van het financiële leasecontract zijn voor het gedeelte dat betrekking heeft op de aflossing als een uitgave uit financieringsactiviteiten aangemerkt en voor het gedeelte dat betrekking heeft op de interest als een uitgave uit operationele activiteiten.
- Kasstromen uit financiële afgeleide instrumenten die worden verantwoord als reële waardehedges of kasstroomhedges worden in dezelfde categorie ingedeeld als de kasstromen uit de afgedekte balansposten. Kasstromen uit financiële derivaten waarbij hedge accounting niet langer wordt toegepast, worden consistent met de aard van het instrument ingedeeld, vanaf de datum waarop de hedge accounting is beëindigd.

4.5 Grondslagen voor gebeurtenissen na balansdatum

Gebeurtenissen die nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum en die blijken tot aan de datum van het opmaken van de jaarrekening worden verwerkt in de jaarrekening.

Gebeurtenissen die geen nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum worden niet in de jaarrekening verwerkt. Als dergelijke gebeurtenissen van belang zijn voor de oordeelsvorming van de gebruikers van de jaarrekening worden de aard en de geschatte financiële gevolgen ervan toegelicht in de jaarrekening.

4.6 Waarderingsgrondslagen WNT

Voor de uitvoering van de Wet Normering Topinkomens (WNT) heeft Stichting Holding Isala klinieken zich gehouden aan de wet- en regelgeving inzake de WNT, waaronder de instellingsspecifieke (sectorale) regels.

4.7 Specifieke aandachtspunten jaarrekening 2019 medisch-specialistische zorg

4.7.1 Context omzetverantwoording

Sinds 2012 is sprake van landelijke onzekerheden rondom de omzetverantwoording voor instellingen voor medisch-specialistische zorg (MSZ). Dit geldt voor ziekenhuizen, universitair medische centra (UMC's) en zelfstandige behandelcentra (ZBC's). Die landelijke onzekerheden met betrekking tot de omzetverantwoording zijn de laatste jaren verminderd. In 2014 zijn de risico's drastisch afgenomen dankzij de invoering van de vaststelling van de uitkomsten van het expertonderzoek naar de omzetverantwoording 2012 en 2013 en de vaststelling van transitiebedragen. In 2015 en 2016 zijn de risico's verder verminderd.

Voor de jaarrekening 2019 van Stichting Isala klinieken resteren de volgende van toepassing zijnde (landelijke) aandachtspunten:

1. Afwikkeling rechtmatigheidscontroles MSZ 2018
2. Rechtmatigheidscontroles MSZ 2019
3. Toerekening van de contractafspraken met zorgverzekeraars op schadejaar aan het boekjaar en afwikkeling oude jaren
4. Overige (lokale) onzekerheden.

Bij de omzetbepaling van de DBC-zorgproducten en overige zorgproducten heeft Isala de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling gehanteerd zoals beschreven in deze jaarrekening in hoofdstuk 4 (Grondslagen van waardering en resultaatbepaling). Bij de omzetbepaling zijn de uitkomsten van het aanvullende omzetonderzoek 2019 meegenomen en verder is de 'Handreiking Rechtmatigheidsonderzoek 2019 Medisch Specialistische Zorg' gevolgd. In paragraaf 4.7.2 is toegelicht wat het effect is van de vier voor Isala van toepassing zijnde (landelijke) aandachtspunten (inclusief de status ervan) op de jaarrekening 2019.

4.7.2 Toelichting (landelijke) onzekerheden voor de jaarrekening 2019

4.7.2.1 Afwikkeling rechtmatigheidscontroles MSZ 2018

De review van fase 2 van het zelfonderzoek 2018 is op 13 februari 2019 afgerond en geaccordeerd door het kernteam. De afwikkeling met zorgverzekeraars kan pas

geschieden nadat in fase 3 de microcorrectie-eis geverifieerd is door de verzekeraars. Isala kent het maximale risico, zijnde de door de zorgverzekeraars vastgestelde uitkomst van het zelfonderzoek. Isala gaat ervan uit dat de door de zorgverzekeraars vastgestelde uitkomst een goede basis is voor een betrouwbare schatting van de uiteindelijke uitkomst van de onderhandelingen met de zorgverzekeraars.

4.7.2.2 Rechtmatigheidscontroles MSZ 2019

Handreiking

De Nederlandse Federatie van Universitair Medische Centra (NFU), de Nederlandse Vereniging van Ziekenhuizen (NVZ) en Zorgverzekeraars Nederland (ZN) hebben een Handreiking Rechtmatigheidsonderzoek MSZ 2019 gepubliceerd. De Nederlandse Zorgautoriteit (NZa) heeft niet bevestigd dat deze handreiking in overeenstemming is met publiekrechtelijke regelgeving, zodat een inherent risico aanwezig blijft. De rechtmatigheidscontroles worden beoordeeld door de representerende zorgverzekeraars. Op basis van de beoordelingen zullen alle verzekeraars gezamenlijk over de rechtmatigheid van de facturatie 2019 concluderen. De instelling heeft, voor de jaarrekening deels op basis van een risicoanalyse, onderzoek verricht naar de risico's die voor Isala materieel zijn. In deze risicoanalyse zijn de uitkomsten van eerder uitgevoerde aanvullende omzetonderzoeken en beschikbare overige in- en externe controles betrokken.

Onderzoek 2019

Op het moment van opstellen van deze jaarrekening geeft Isala uitvoering aan de Handreiking Rechtmatigheidsonderzoek MSZ 2019. De voorlopige uitkomsten zijn betrokken bij het opstellen van deze jaarrekening en het inschatten van de risico's die voortvloeien uit geconstateerde onjuiste registraties en/of declaraties, rekening houdend met de contractafspraken met zorgverzekeraars. Naar verwachting volgt in het najaar 2020 uitsluitel over dit onderzoek.

De Raad van Bestuur van Isala verwacht dat de uitkomst van het onderzoek kan leiden tot niet-materiële nagekomen baten of lasten. Waar nodig heeft Isala nuanceringen geboekt.

Doelmatigheidscontroles

Zorgverzekeraars kunnen eventueel nog controles op doelmatigheid en gepast gebruik over voorgaande jaren uitvoeren. Isala gaat ervan uit dat die controles geen financieel effect met terugwerkende kracht hebben. De NZa heeft in het landelijk overleg echter niet bevestigd dat dit een terechte aanname is, dus deze onzekerheid blijft vooralsnog bestaan. Privaatrechtelijk

heeft Isala met zorgverzekeraars geen afspraken ter zake gemaakt anders dan de verwerking van de aandachtpunten zoals opgenomen in het landelijke zelfonderzoek en de bepaling van de toekomstige handelwijze op nieuwe doelmatigheidsaspecten.

De uit de genoemde werkzaamheden en controles voortvloeiende beste inschatting van het financieel effect op de omzet en daarmee samenhangende posten zijn verwerkt in deze jaarrekening.

4.7.2.3 Toerekening van contractafspraken met zorgverzekeraars op schadejaar aan het boekjaar

Isala heeft met de zorgverzekeraars voor 2019 schadelastafspraken gemaakt op basis van plafondafspraken (99%) en PxQ-afspraken (1%). Toerekening van de schadelastafspraken aan het boekjaar 2019 heeft plaatsgevonden op basis van een beste schatting van het voortgangpercentage ultimo 2019, in lijn met de Handreiking Omzetverantwoording en rekening houdend met de te verwachten effecten van het rechtmatigheidsonderzoek. Deze correcties zijn conform de Handreiking Omzetverantwoording in mindering gebracht op de omzet 2019 en waar nodig verwerkt in de waardering van het onderhanden werk ultimo 2019.

De uiteindelijke uitkomsten zullen later blijken uit de afrekeningen met de zorgverzekeraars. In deze jaarrekening is de beste inschatting verwerkt van het financieel effect op de omzet en daarmee samenhangende posten.

Daarnaast kan de afrekening van oude schadelastjaren met zorgverzekeraars nog tot nagekomen effecten leiden. Isala heeft de jaren tot en met 2016 afgerekend. Voor 2017 is de afrekening grotendeels afgerond.

4.7.2.4 Overige (lokale) onzekerheden

Voor de opbrengsten 'Psychiatrische Afdeling Algemeen Ziekenhuis (PAAZ)' kunnen nog materiële controles plaatsvinden. Aangezien deze ontwikkeling te onzeker is, is geen voorziening ter zake opgenomen.

4.8 Conclusie Raad van Bestuur

De Raad van Bestuur heeft ten behoeve van de bepaling van het resultaat en de financiële positie de best mogelijke schattingen gemaakt op basis van de beschikbare informatie, onder andere met betrekking tot bovenstaande aspecten van de omzetverantwoording. De Raad van Bestuur is van mening dat, met voornoemde toelichting, de jaarrekening het vereiste inzicht geeft in het resultaat en de financiële positie van Isala op basis van de ons nu bekende feiten en omstandigheden.

4.9 Ondertekening jaarrekening

De datum van opmaken van de jaarrekening 2019 is 20 mei 2020.

5. Toelichting op de geconsolideerde balans per 31 december 2019

(bedragen x 1.000 €)

5.1 Immateriële vaste activa

5.1 Immateriële vaste activa per	31 december 2019	31 december 2018
Kosten van ontwikkeling	24.840	25.269
Totaal immateriële vaste activa	24.840	25.269

Het verloop van de immateriële vaste activa in het verslagjaar is als volgt weer te geven:

	2019	2018
Boekwaarde per 1 januari	25.269	4.085
Bij: investeringen	3.320	22.042
Af: afschrijvingen	3.749	858
Boekwaarde per 31 december	24.840	25.269

- In 2019 is een bedrag van € 3,3 miljoen geïnvesteerd in het nieuwe geïntegreerde elektronisch patiënten-dossier (EPD). Sinds november 2018 is het nieuwe EPD in gebruik en is gestart met afschrijven. Er is een wettelijke reserve opgenomen aangezien sprake is van ontwikkelingskosten.
- De beginstand 2019 is met € 3,3 miljoen verhoogd. Dit komt doordat in 2018 een factuur is ontvangen die nog niet was opgenomen als aanschafwaarde immateriële vaste activa. Dit heeft geen effect op de hoogte van de afschrijvingen. Het effect op de ratio's is verwaarloosbaar.
- Een nadere specificatie van het verloop van de immateriële vaste activa per activagroep is opgenomen in hoofdstuk 6/7 (Geconsolideerd mutatieoverzicht immateriële vaste activa/materiële vaste activa 2019).

5.2 Materiële vaste activa

5.2 Materiële vaste activa per	31 december 2019	31 december 2018
Bedrijfsgebouwen en terreinen	178.265	180.338
Machines en installaties	104.780	108.582
Andere vaste bedrijfsmiddelen, technische en administratieve uitrusting	72.152	75.786
Materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa	26.590	30.429
Totaal materiële vaste activa	381.787	395.135

Het verloop van de materiële vaste activa in het verslagjaar is als volgt weer te geven:

	2019	2018
Boekwaarde per 1 januari	395.135	399.065
Bij: investeringen	22.521	29.387
Bij: terugname bijzondere waardevermindering	0	0
Af: afschrijvingen	35.870	33.317
Af: bijzondere waardeverminderingen	0	0
Af: desinvesteringen	0	0
Boekwaarde per 31 december	381.787	395.135

- In 2019 is voor een bedrag van € 22,5 miljoen geïnvesteerd. Hiervan is circa € 9,7 miljoen geïnvesteerd in gebouwen, € 5,9 miljoen in inventarissen en € 6,9 miljoen is ICT-gerelateerd.
- Een nadere specificatie van het verloop van de materiële vaste activa per activagroep is weergegeven in hoofdstuk 6/7 (Geconsolideerd mutatieoverzicht immateriële vaste activa/ materiële vaste activa 2019).
- De zekerheidsstellingen zijn te vinden in paragraaf 5.11 (Langlopende schulden) en in hoofdstuk 8 (Overzicht langlopende schulden per 31 december 2019).

5.3 Financiële vaste activa

5.3 Financiële vaste activa per	31 december 2019	31 december 2018
Deelneming	847	771
Geblokkeerde bankrekening	1.600	2.000
Totaal financiële vaste activa	2.447	2.771

Het verloop van de financiële vaste activa in het verslagjaar is als volgt weer te geven:

	2019	2018
Boekwaarde per 1 januari	2.771	2.931
Bij: investeringen	0	0
Bij: resultaat deelnemingen	256	260
Af: dividenduitkering	180	0
Af: geblokkeerde rekening/aflossing	400	420
Boekwaarde per 31 december	2.447	2.771

- De geblokkeerde rekening ad € 1,6 miljoen staat niet ter vrije beschikking en is ter aflossing van een langlopende lening die is overgenomen van VVT Noorderboog. Het betreft een lening van de Waterschapsbank met een hoofdsom van € 6,0 miljoen uit 2009, zie ook hoofdstuk 8 (Overzicht langlopende schulden per 31 december 2019). Toestemming van het Waarborgfonds voor de Zorgsector is noodzakelijk voor de jaarlijkse aflossing.
- Isala heeft middels Isala Behandel- en Onderzoek Centra BV een belang van 50% in Isala Apotheek BV (via Stichting Administratiekantoor Isala Apotheek). Kernactiviteit van Isala Apotheek BV is het exploiteren van een poliklinische apotheek die geoutilleerd is om 7 dagen per week 24 uur per dag geopend te zijn, waardoor de Isala Apotheek voor de regio de rol van dienstapothek kan vervullen.
- Isala Apotheek BV heeft ultimo 2019 een eigen

vermogen van € 1,7 miljoen en heeft in 2019 een resultaat behaald van € 0,5 miljoen (2018: eigen vermogen € 1,5 miljoen en resultaat € 0,5 miljoen).

- In 2019 is € 0,2 miljoen aan dividend uitgekeerd aan de Coöperatieve Apothekers Vereniging Regio

Zwolle UA (CAVRZ) en € 0,2 miljoen aan Isala Behandel- en Onderzoek Centra BV.

- Van de financiële vaste activa heeft een totaalbedrag van € 0,4 miljoen een looptijd korter dan 1 jaar.

Toelichting op belangen in andere rechtspersonen of vennootschappen:

Naam en rechtsvorm en woonplaats rechtspersoon	Stichting Administratiekantoor Isala Apotheek, Zwolle
Kernactiviteit	het beheren van aandelen in het kapitaal van Isala Apotheek BV
Kapitaalbelang in %	50%
Eigen vermogen 31-12-2019	18
Resultaat 2019	0

5.4 Voorraden

5.4 Voorraden per	31 december 2019	31 december 2018
Medische middelen	15.250	13.071
Overige voorraden	96	110
Totaal voorraden	15.346	13.181

- Een voorziening voor incurante voorraden is in beide boekjaren niet noodzakelijk geacht.
- Toename van de voorraad is met name veroorzaakt door de Apotheek locatie Zwolle en Meppel.
- De zekerheidsstellingen zijn te vinden in paragraaf 5.11 (Langlopende schulden) en in hoofdstuk 8 (Overzicht langlopende schulden per 31 december 2019).

5.5 Onderhanden werk uit hoofde van DBC's en DBC-zorgproducten

5.5 Onderhanden werk uit hoofde van DBC's en DBC-zorgproducten per	31 december 2019	31 december 2018
Onderhanden werk DBC's PAAZ	2.970	3.481
Voorziening onderhanden werk DBC's PAAZ	0	-164
Netto onderhanden werk uit hoofde van DBC's PAAZ	2.970	3.317
Onderhanden werk DBC-zorgproducten	52.155	62.201
Voorziening onderhanden werk	-9.110	-6.893
Netto onderhanden werk uit hoofde van DBC-zorgproducten	43.045	55.308
Voorschot verzekeraars	-49.646	-122.358
Rubricering onder debiteuren en overige vorderingen	7.296	69.102
Voorschot verzekeraars verrekend met onderhanden werk	-42.350	-53.256
Totaal onderhanden werk uit hoofde van DBC's en DBC-zorgproducten	3.665	5.369

Ultimo 2019 ligt de onderhandenwerkpositie € 1,7 miljoen lager dan ultimo 2018. De verzekeraars zijn ultimo 2018 tijdelijk overgegaan tot

bevoorschotting van hetgeen niet was gefactureerd. In 2019 is de facturatie opgestart na invoering van HiX, waarna voorschotten zijn terugbetaald.

5.6 Debiteuren en overige vorderingen

5.6 Debiteuren en overige vorderingen per	31 december 2019	31 december 2018
Debiteuren	47.346	11.754
Verrekend voorschot en overfinanciering	-7.296	-4.077
Voorziening dubieuze debiteuren	-1.076	-1.003
Totaal debiteuren	38.974	6.674
Nog te factureren omzet	45.672	123.481
Voorschot nog te factureren omzet	0	-65.025
Totaal nettopositie nog te factureren omzet	45.672	58.455
Nog te ontvangen bedragen	11.858	8.345
Vorderingen op maatschappen en verbonden rechtspersonen	91	0
Overige vorderingen	759	683
Totaal overige vorderingen	12.708	9.028
Overlopende activa		
Vooruitbetaalde bedragen	17.659	19.886
Vooruitbetaalde rente	10.400	11.733
Totaal overlopende activa	28.059	31.619
Totaal debiteuren en overige vorderingen	125.413	105.776

Debiteuren

- De debiteurenstand (voor verrekening van voorschotten) is gestegen met € 35,6 miljoen ten opzichte van ultimo 2018. De reden van de lage beginstand is het stilleggen van de facturatie in november en december 2018 in verband met de invoering van het nieuwe EPD.
- De voorziening 'dubieuze debiteuren' ligt ultimo 2019 € 0,1 miljoen hoger.
- In de post 'debiteuren' is een bedrag begrepen van € 1,3 miljoen (2018: € 0,9 miljoen) met een looptijd langer dan 1 jaar.

Nog te factureren omzet

De nettopositie 'nog te factureren omzet' is sterk gedaald in 2019. Dit betreft de per jaareinde 2018 afgesloten DBC's/DBC-zorgproducten en de nog te factureren add-on geneesmiddelen. In januari 2019 is de facturatie succesvol gestart met het nieuwe EPD.

Verpanding

De verpanding van de vorderingen is weergegeven in paragraaf 5.11 (Langlopende schulden) en in hoofdstuk 8 (Overzicht langlopende schulden per 31 december 2019).

Looptijd

De vorderingen hebben doorgaans een looptijd korter dan 1 jaar. Bij 'debiteuren vorderingen' is een voorziening opgenomen naar rato van looptijd, zie ook paragraaf 4.2.9 (Vorderingen).

5.7 Vorderingen uit hoofde van Garantierегeling kapitaallasten

5.7 Vorderingen uit hoofde van Garantierегeling kapitaallasten per	31 december 2019	31 december 2018
Vordering uit hoofde van de Garantierегeling	0	1.791
Totaal	0	1.791

De vorderingen opgenomen in de jaarrekening 2018 zijn volledig ontvangen in 2019.

5.8 Liquide middelen

5.8 Liquide middelen per	31 december 2019	31 december 2018
Bankrekeningen	61.214	74.488
Kassen	29	35
Totaal liquide middelen	61.243	74.524

- Ten opzichte van 31 december 2018 is de bankstand afgenomen met circa € 13,3 miljoen, zie ook hoofdstuk 3 (Geconsolideerd kasstroomoverzicht over 2019).
- De geblokkeerde rekening ter hoogte van € 1,6 miljoen staat niet ter vrije beschikking en is ter aflossing van een langlopende lening die is overgenomen van VVT Noorderboog. Toestemming van het Waarborgfonds voor de Zorgsector is noodzakelijk voor de jaarlijkse aflossing.
- De overige liquide middelen staan de afzonderlijke entiteiten ter vrije beschikking.
- Op de balansdatum heeft Stichting Isala klinieken een doorlopende kredietovereenkomst werkkapitaal van € 50,0 miljoen.
- De verstrekte zekerheden zijn weergegeven in paragraaf 5.11 (Langlopende schulden) en in hoofdstuk 8 (Overzicht langlopende schulden per 31 december 2019).

5.9 Groepsvermogen

5.9 Groepsvermogen	Stand 31 december 2019	Stand 1 januari 2019
Kapitaal	0	0
Bestemmingsreserve rendementsdeling	0	69
Bestemmingsreserve vakgroepen	2.193	2.250
Algemene reserves	140.402	130.852
Wettelijke reserves	24.840	25.269
Totaal groepsvermogen	167.435	158.440

5.9.1 Bestemmingsreserve rendementsdeling

5.9.1a Bestemmingsreserve rendementsdeling 2019

5.9.1a Bestemmingsreserve rendementsdeling 2019	Stand 1 januari 2019	Resultaat-bestemming	Overige mutaties	Stand 31 december 2019
Bestemmingsreserve rendementsdeling	69	-69	0	0
Totaal	69	-69	0	0

5.9.1b Bestemmingsreserve rendementsdeling 2018

5.9.1b Bestemmingsreserve rendementsdeling 2018	Stand 1 januari 2018	Resultaat- bestemming	Overige mutaties	Stand 31 december 2018
Bestemmingsreserve rendementsdeling	197	-128	0	69
Totaal	197	-128	0	69

- Met ingang van 2008 is de bestemmingsreserve 'rendementsdeling' ingevoerd. Deelnemende maatschappen en/of vakgroepen moeten in samenspraak met het RVE-management een voorstel doen aan de Raad van Bestuur voor de besteding van het ter beschikking gestelde rendement.
- De onttrekking in 2019 heeft betrekking op de afschrijvingen over de bestedingen door de deelnemende maatschappen van de in 2008 tot en met 2011 opgebouwde gelden. Na 2011 zijn geen nieuwe dotaties verwerkt op de bestemmingsreserve.
- In 2019 is de bestemmingsreserve geheel afgelopen tot nihil.

5.9.2 Bestemmingsreserve vakgroepen

5.9.2a Bestemmingsreserve vakgroepen 2019

5.9.2a Bestemmingsreserve vakgroepen 2019	Stand 1 januari 2019	Resultaat- bestemming	Overige mutaties	Stand 31 december 2019
Bestemmingsreserve vakgroepen	2.250	496	-552	2.193
Totaal	2.250	496	-552	2.193

5.9.2b Bestemmingsreserve vakgroepen 2018

5.9.2b Bestemmingsreserve vakgroepen 2018	Stand 1 januari 2018	Resultaat- bestemming	Overige mutaties	Stand 31 december 2018
Bestemmingsreserve vakgroepen	2.090	160	0	2.250
Totaal	2.090	160	0	2.250

De Raad van Bestuur heeft bij de 'bestemmingsreserve vakgroepen' de beperking aangebracht dat uitgaven vanuit de reserves ten goede moeten komen aan de

resultaatverantwoordelijke eenheid aan wie de reserve is gekoppeld. Het saldo van de bestemmingsreserves is gemaximeerd evenals de jaarlijkse mutatie.

5.9.3 Algemene reserves

5.9.3a Algemene reserves 2019

5.9.3a Algemene reserves 2019	Stand 1 januari 2019	Resultaat- bestemming	Overige mutaties	Stand 31 december 2019
Algemene reserve	130.852	8.996	555	140.402
Totaal	130.852	8.996	555	140.402

5.9.3b Algemene reserves 2018

5.9.3b Algemene reserves 2018	Stand 1 januari 2018	Resultaat- bestemming	Overige mutaties	Stand 31 december 2018
Algemene reserve	149.159	6.994	-25.301	130.852
Totaal	149.159	6.994	-25.301	130.852

- Het aansprakelijk vermogen bestaat uit het groepsvermogen (€ 167,4 miljoen) en de achtergestelde lening(en) van € 2,5 miljoen die onder 'langlopende schulden' verwerkt is. Het aansprakelijk vermogen per 31 december 2019 bedraagt € 169,9 miljoen (2018: € 160,9 miljoen).
- De resultaatbestemming is verwerkt zoals beschreven in hoofdstuk 17 (Vaststelling en goedkeuring) paragraaf 17.2 (Resultaatbestemming).

5.9.4 Wettelijke reserves

5.9.4a Wettelijke reserves 2019

5.9.4a Wettelijke reserves 2019	Stand 1 januari 2019	Resultaat- bestemming	Overige mutaties	Stand 31 december 2019
Wettelijke reserve ontwikkelingskosten	25.269	-3.749	3.320	24.840
Totaal	25.269	-3.749	3.320	24.840

5.9.4b Wettelijke reserves 2018

5.9.4b Wettelijke reserves 2018	Stand 1 januari 2018	Resultaat- bestemming	Overige mutaties	Stand 31 december 2018
Wettelijke reserve ontwikkelingskosten	0	0	25.269	25.269
Totaal	0	0	25.269	25.269

- In november 2018 is het elektronisch patiënten-dossier (EPD) in gebruik genomen. Er is een wettelijke reserve 'ontwikkelingskosten' gevormd die gelijk met de afschrijvingen vrij zal vallen ten gunste van de algemene reserve (afschrijving in 82 maanden). Voor verdere investeringen in het EPD zal de wettelijke reserve worden gedoteerd.
- De overige mutaties betreffen nieuwe investeringen, de resultaatbestemming betreft afschrijvingen.

5.9.5 Overzicht van het totaalresultaat van de instelling

5.9.5 Overzicht van het totaalresultaat van de instelling	Stand 2019	Stand 2018
Geconsolideerd nettoresultaat (na belastingen) toekomend aan de instelling	8.996	6.994
Herwaardering materiële vaste activa	0	0
Afwaardering/herwaardering financiële vaste activa	0	0
Af: gerealiseerde herwaardering ten laste van het groepsvermogen	0	0
Totaal van de rechtstreekse mutaties in het groepsvermogen van de instelling als onderdeel van het groepsvermogen	0	0
Totaalresultaat van de instelling	8.996	6.994

5.10 Voorzieningen

5.10 Voorzieningen	Stand 1 januari 2019	Dotaties	Onttrek- kingen	Vrijval	Stand 31 december 2019
Levensfasebudget-uren	35.289	9.252	-5.623	-245	38.673
Levensfasebudget-uren 45+	316	0	-316	0	0
Reorganisatie	3.050	2.855	-1.999	-5	3.901
Jubileumuitkeringen	2.947	857	-301	-82	3.420
Uitkering bij pensioen	538	339	-147	-85	646
Loondoorbetaling bij ziekte	2.290	1.702	-1.123	-370	2.500
Rechtmatigheidsvoorziening	6.135	3.723	-2.495	-221	7.143
Medische aansprakelijkheid	2.909	1.300	-1.531	-315	2.363
Overige materiële voorzieningen	2.346	0	-2.003	-77	267
Totaal voorzieningen	55.820	20.028	-15.534	-1.400	58.913

Toelichting in welke mate de voorzieningen als langlopend beschouwd moeten worden:

Kortlopend deel van de voorzieningen (< 1 jaar)	5.891
Langlopend deel van de voorzieningen (> 1 jaar)	53.022
• hiervan langlopend (> 5 jaar)	42.848

Levensfasebudget-uren

De reservering 'levensfasebudget-uren' is gevormd voor de verplichtingen uit hoofde van het persoonlijk levensfasebudget (PLB) die Stichting Isala klinieken en Dermatologisch centrum Isala BV hebben tegenover personeel dat bij hen werkzaam is. Deze voorziening is naar rato van het dienstverband jaarlijks opgebouwd in uren tegen het bruto uurloon inclusief sociale lasten. Voor zover verwacht wordt dat deze uren niet worden uitbetaald of worden ingezet in het Meerkeuzesysteem arbeidsvoorwaarden is aanvullend een toeslag berekend voor vakantiegeld, eindejaarsuitkering en een pensioenbijdrage werkgever.

De werknemer kan zijn/haar bij de werkgever opgespaarde PLB-uren in beginsel naar eigen inzicht en wensen besteden en daarbij kiezen uit twee mogelijkheden: ofwel jaarlijks (een deel van) het PLB-verlof opnemen, of het verlof in tijd (verlofuren) opsparen voor verlofopname(s) op een (veel) later (senior)moment. Het PLB-verlof kent op dit moment geen verjaringstermijn. De medewerker kan zijn/haar PLB-uren inzetten voor opleiding, ontwikkeling en extra inkomen (op basis van het actuele uurloon).

De reservering heeft een langlopend karakter.

Bij het bepalen van de opslag vakantietoeslag, eindejaarsuitkering en pensioenpremie is gebruikgemaakt van een variabele schaal. De kans op uitbetaling is bepaald op 10%. Bij de waardering van de voorziening is rekening gehouden met de cao-loonsverhoging in 2020.

Levensfasebudget-uren 45+

De voorziening 'levensfasebudget-uren 45+' heeft betrekking op de overgangsregeling voor medewerkers met een leeftijd tussen 45-49 jaar. Iedere werknemer die op 31 december 2009 45 jaar of ouder is maar nog geen 50 jaar, ontvangt in de maand waarin hij/zij 55 jaar wordt een eenmalige storting van 200 uren in zijn/haar levensfasebudget. Deze regeling is verwerkt als een non-activiteitsregeling. Daarbij is de contante waarde van het op te bouwen recht bepaald, rekening houdend met een blijfkans van medewerkers van 90%. In 2015 zijn voor het eerst uren toegekend aan medewerkers die voor de regeling in aanmerking kwamen. De voorziening is in 2019 geheel afgelopen.

Reorganisatie

De reorganisatievoorziening bestaat uit twee componenten, namelijk: 'centraal afgekondigde reorganisatie' en 'herplaatsbaren'. Bij de waardering van de voorziening is rekening gehouden met de cao-loonsverhoging in 2020.

De voorziening heeft een kortlopend karakter.

Jubileumuitkeringen

De voorziening 'jubileumuitkeringen' is gevormd voor

de verplichtingen die Stichting Isala klinieken en Dermatologisch centrum Isala BV hebben tegenover hun personeel uit hoofde van jubileumuitkeringen.

De voorziening is berekend op basis van het aantal verstreken dienstjaren. Deze voorziening betreft de contante waarde van de in de toekomst uit te keren jubileumuitkeringen. De berekening is gebaseerd op het berekende risico waarbij Stichting Isala klinieken een uitkering dient te verstrekken. Dit risico op uitbetaling is per leeftijdscategorie en per jubileumsoort langs statistische weg bepaald, gebruikmakend van het huidige personeelsbestand.

De voorziening heeft een langlopend karakter. De gehanteerde disconteringsvoet bedraagt 1,35%.

Uitkering bij pensioen

De voorziening 'uitkering bij pensioen' is gevormd voor de verplichtingen die Stichting Isala klinieken en Dermatologisch centrum Isala BV hebben tegenover hun personeel uit hoofde van een gratificatie aan medewerkers uit te keren bij het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd.

Op basis van het huidige personeelsbestand is langs statistische weg bepaald hoe groot het risico is dat Stichting Isala klinieken een uitkering dient te verstrekken. Jaarlijks wordt de voorziening bepaald op basis van de dan geldende salarissen. Uitgangspunt voor de bepaling is dat de indexering van de salarissen gelijk is aan de disconteringsvoet. De voorziening heeft een langlopend karakter. De gehanteerde disconteringsvoet bedraagt 1,35%.

Loondoorbetaling bij ziekte

De voorziening 'loondoorbetaling bij ziekte' is gevormd voor de verplichtingen die Stichting Isala klinieken en Dermatologisch centrum Isala BV hebben tegenover personeelsleden die op de balansdatum langer dan 6 maanden ziek zijn. De voorziening is berekend voor een loondoorbetalingstermijn van maximaal 24 maanden. Het eerste jaar wordt 100% van het salaris doorbetaald en in het tweede jaar 70% van het salaris.

De kans dat een medewerker de volledige termijn van 24 maanden ziek blijft, is op basis van historische gegevens gesteld op 50%.

Aangezien de berekening gebaseerd is op een maximale doorbetalingstermijn van 24 maanden is deze voorziening als kortlopend te beschouwen. Deze voorziening is opgebouwd inclusief sociale lasten en pensioenpremie. Er is rekening gehouden met vakantietoeslag en eindejaarsuitkering.

Er is een bijschatting gemaakt voor de te verwachten transitievergoedingen.

Rechtmatigheidsvoorziening

Onder de rubriek 'rechtmatigheidsvoorziening' vallen het zelfonderzoek en de rechtmatigheidscontroles.

Het betreft de risico's die voortvloeien uit geconstateerde onjuiste registraties en/of declaraties, rekening houdend met de contractafspraken met zorgverzekeraars.

Medische aansprakelijkheid

De voorziening 'medische aansprakelijkheid' betreft de risico's ten aanzien van medische aansprakelijkheid voor het deel dat niet is gedekt uit de aansprakelijkheidsverzekering.

Overige materiële voorzieningen

Onder 'overige materiële voorzieningen' is ultimo 2019 € 0,3 miljoen opgenomen voor de instandhouding van de gebouwen in Meppel.

Aan de ultimo 2018 opgenomen voorziening ad € 2,1 miljoen voor de instandhouding van de gebouwen in Zwolle is gedurende 2019 € 2,0 miljoen onttrokken.

5.11 Langlopende schulden

5.11 Langlopende schulden per	31 december 2019	31 december 2018
Schulden aan bankenconsortium en European Investment Bank (EIB)	256.536	228.070
Schulden aan overige banken	7.050	9.350
Schulden btw nieuwbouw	4.538	5.193
Stand langlopende schulden	268.124	242.613

Het verloop van de langlopende schulden in het verslagjaar is als volgt weer te geven:

	2019	2018
Stand per 1 januari	259.712	296.422
Bij: nieuwe leningen	44.515	25.000
Bij: nieuwe achtergestelde lening (MSB)	0	2.500
Af: mutatie disagio	0	3.486
Af: schulden herziening btw	655	0
Af: aflossingen	17.099	13.381
Af: integratieheffing btw naar kortlopende schulden	0	47.343
Stand 31 december	286.473	259.712
Af: aflossingsverplichting komend boekjaar	18.349	17.099
Stand langlopende schulden per 31 december	268.124	242.613
Kortlopend deel van de langlopende schulden (< 1 jaar), aflossingsverplichtingen	18.349	17.099
Langlopend deel van de langlopende schulden (> 1 jaar), balanspost	268.124	242.613
• hiervan langlopend (> 5 jaar)	231.329	223.719

- In verband met de nieuwbouw is geopteerd voor toepassing van de btw-integratieheffing. Het deel dat in januari 2019 is betaald is ultimo 2018 opgenomen onder de kortlopende schulden. Onder de langlopende schulden is opgenomen de verplichting uit hoofde van herziening van de nieuwbouw-btw voor de jaren 2019 tot en met 2027.
- Er is een nieuwe langlopende lening aangetrokken ad € 45,0 miljoen bij de European Investment Bank (EIB).
- De aflossingsverplichtingen voor het komende

boekjaar zijn verantwoord onder de kortlopende schulden.

- De gestelde zekerheden en voorwaarden zijn weergegeven in deze paragraaf.
- Een nadere toelichting op de langlopende schulden is te vinden in Hoofdstuk 8 (Overzicht langlopende schulden per 31 december 2019).

Isala financieringsafspraken

- Faciliteit A is op 14 maart 2014 vastgeklikt op € 280,0 miljoen met een looptijd van 20 jaar en een variabel rentepercentage gebaseerd op de 3-maands Euribor verhoogd met een liquiditeits- en risico-opslag. Oorspronkelijk wordt de opslag op 31 december 2028 herzien. Per 31 december 2015 is van de financiering Faciliteit A een bedrag van € 280,0 miljoen opgenomen. Oorspronkelijk eindigt de bijbehorende generieke renteswap op 1 januari 2029. Aan het einde van de looptijd (op 1 januari 2029) zal de waarde van de generieke renteswap nihil zijn.
- Op 2 januari 2017 heeft een herfinanciering plaatsgevonden. Op deze datum heeft Isala aan het bankenconsortium € 55,0 miljoen boetevrij afgelost op Faciliteit A en tegelijkertijd 100% van de bijbehorende renteswap naar rato afgekocht voor een afkoopsom van € 14,4 miljoen.
- De generieke hedge op het aflossingsschema van Faciliteit B (€ 67,5 miljoen) is volledig afgekocht. Gelijktijdig heeft Isala een geborgde vastrentende BNG-lening aangetrokken bij het Waarborgfonds voor de Zorgsector van € 55,0 miljoen met een looptijd van 30 jaar en een lineaire aflossing tot nihil met een rente van 1,5%.
- Eind 2018 heeft Stichting Isala klinieken € 25,0 miljoen getrokken van Faciliteit E, met een looptijd van 5 jaar, een lineaire aflossing en een variabel rentepercentage gebaseerd op de 3-maands Euribor verhoogd met een liquiditeits- en risico-opslag. Tegelijkertijd is de generieke renteswap Faciliteit E naar rato afgekocht (€ 0,6 miljoen) en er resteert een 100% rente-indekking.

- Op 7 januari 2019 heeft Isala een EIB-Faciliteit van maximaal € 150,0 miljoen beschikbaar gekregen voor de financiering van maximaal 50% van het investeringskader 2017-2022 (€ 301,0 miljoen).

Zekerheden

Ten behoeve van de hoofdovereenkomst zijn diverse zekerheden gesteld, namelijk:

- Akte van vuistloos pandrecht van roerende zaken tussen de zekerhedenagent als pandhouder en de debiteuren als pandgevers
- Akte van stille verpanding van vorderingen tussen de zekerhedenagent als pandhouder en de debiteuren als pandgevers
- Akte van openbare verpanding van vorderingen tussen de zekerhedenagent als pandhouder en de debiteuren als pandgevers
- Akte van hypotheek tussen Stichting Isala klinieken en Isala Onroerend Goed BV als hypotheekgever en Coöperatieve Centrale Raiffeisen-Boerenleenbank BA als hypotheeknemer; in de akte is het specifieke onroerend goed dat onder deze akte valt in detail vermeld. Met het Waarborgfonds voor de Zorgsector(WFZ) geldt een overeenkomst van gedeelde zekerheden.

Zeven leningen zijn geborgd bij het WFZ. Op grond van deze borging kan het WFZ, als haar risicovermogen ontoereikend is, een verplichte deelnemersbijdrage opleggen ter hoogte van maximaal 3% van de uitstaande garanties. Ultimo 2019 bedraagt deze zogenoemde obligoverplichting maximaal € 1.745.500.

5.11.1 Ratio's ten behoeve van banken

5.11.1 Ratio's ten behoeve van banken		2019	2019	2018	2018
	Norm	Realisatie Consortium	Realisatie EIB	Realisatie Consortium	Realisatie EIB
Solvabiliteit balanstotaal	25,0%	27,2%	27,6%	25,4%	25,8%
EBITDA (x 1 €)	55.000.000	65.290.599	65.290.599	53.455.408	53.455.408
DSCR	1,4	2,1	2,1	2,0	2,4

Solvabiliteit balanstotaal

De solvabiliteit balanstotaal is het eigen vermogen gedeeld door het balanstotaal (waarbij onder eigen vermogen wordt verstaan de som van het stichtingskapitaal, het collectief gefinancierd gebonden vermogen, het niet-collectief gefinancierd vrij vermogen, de egalisatierekening afschrijvingen, en de algemene reserve BV's gecorrigeerd voor het aandeel van derden) met dien verstande dat het balanstotaal

wordt gecorrigeerd voor het saldo financieringoverschot voor zover daar liquide middelen tegenover staan.

EBITDA (Earnings Before Interest, Taxes, Depreciation and Amortisation)

De EBITDA is de som van de bedrijfsopbrengsten minus bedrijfslasten exclusief bijzondere baten en lasten, het resultaat van (minderheids)deelnemingen, rente, belastingen, afschrijvingen en amortisatie van activa.

DSCR (Debt Service Coverage Ratio)

De DSCR is de CFADS (Cash Flow Available for Debt Service) gedeeld door betaalde rente en aflossingsverplichtingen, waarbij onder de aflossingsverplichtingen wordt verstaan de aflossingsverplichtingen zoals vermeld in de jaarrekening van het voorgaande boekjaar (exclusief vervroegde aflossingen) plus de aflossingsverplichting voor nieuwe leningen aangegaan in het betreffende boekjaar.

CFADS (Cash Flow Available for Debt Service)

De CFADS is de som van de nettowinst plus winstbelasting plus betaalde rente minus ontvangen rente minus kaseffecten van bijzondere baten en lasten plus of minus kaseffecten van voorzieningen plus afschrijvingen plus afwaardering van activa plus of minus kaseffecten van (minderheids)deelnemingen en/of het resultaat van deelnemingen.

Verskil in definities bij EIB en bankenconsortium

De EIB en het bankenconsortium hanteren beide dezelfde definitie voor de EBITDA. De belangrijkste verschillen in definities tussen beide instellingen betreffen de volgende punten:

- bij de solvabiliteitsratio van de EIB wordt het eigen vermogen gecorrigeerd met de achtergestelde leningen, dit gebeurt niet bij de bepaling volgens de definitie van het bankenconsortium
- in de definitie van de DSCR neemt de EIB de kosten als uitgangspunt, bij het bankenconsortium zijn de kasuitgaven het uitgangspunt
- bij de EIB wordt de aflossingsverplichting van nieuw aangegane leningen niet meegenomen.

5.12 Kortlopende schulden en overlopende passiva

5.12 Kortlopende schulden en overlopende passiva per	31 december 2019	31 december 2018
Crediteuren	15.957	21.866
Aflossingsverplichtingen komend boekjaar langlopende leningen	18.349	17.099
Belastingen en sociale premies	14.266	14.523
Schulden ter zake pensioenen	1.262	794
Te betalen rente	4.066	3.735
Overige kortlopende schulden:	21.724	21.591
• schulden aan vakgroepen/MSB en verbonden rechtspersonen	8.884	8.446
• te betalen salarissen (inclusief vakantiegeld)	12.534	12.291
• overige (inclusief niet-verrekende voorschotten)	306	854
Overlopende passiva:	44.645	87.335
• vakantie-uren	5.284	6.012
• eenmalige uitkering cao	6.416	0
• transitorische posten	10.613	12.018
• terugbetalingsverplichtingen zorgverzekeraars oude jaren	18.922	24.579
• te betalen btw	1	38.875
• overige	3.408	5.851
Totaal kortlopende schulden en overlopende passiva	120.269	166.943

Crediteuren

Ultimo boekjaar 2019 is het crediteurensaldo met € 5,9 miljoen afgenomen ten opzichte van 2018.

Aflossingsverplichtingen langlopende leningen

Met ingang van 2017 wordt op de langlopende lening van het bankenconsortium voor de nieuwbouw van Isala

locatie Zwolle jaarlijks € 11,1 miljoen afgelost. Op de langlopende leningen van locatie Meppel wordt jaarlijks € 2,3 miljoen afgelost. Verder zal in 2019 € 5,0 miljoen worden afgelost op de lening van Faciliteit E.

Overlopende passiva

- Begin 2019 is de btw-integratieheffing – onder aftrek van de voorbelasting – uitbetaald aan de belastingdienst. Ultimo 2018 stond deze post nog onder de langlopende schulden.
- Onder de overlopende passiva is een volgens cao uit te keren eenmalige uitkering opgenomen ter hoogte van € 6,4 miljoen.

5.13 Financiële instrumenten

Algemeen

Isala maakt in de normale bedrijfsuitoefening gebruik van uiteenlopende financiële instrumenten die de instelling blootstellen aan markt- en/of kredietrisico's. Deze betreffen financiële instrumenten die in de balans zijn opgenomen.

Isala handelt niet in deze financiële derivaten en heeft procedures en gedragslijnen om de omvang van het kredietrisico bij elke tegenpartij of markt te beperken. Bij het niet nakomen door een tegenpartij van aan de instellingen verschuldigde betalingen blijven eventuele daaruit voortvloeiende verliezen beperkt tot de marktwaarde van de desbetreffende instrumenten. De contractwaarde of fictieve hoofdsommen van de financiële instrumenten zijn slechts een indicatie van de mate waarin van dergelijke financiële instrumenten gebruik wordt gemaakt en niet van het bedrag van de krediet- of marktrisico's.

Renterisico en kasstroomrisico

- Ten aanzien van de financiële risico's voert Isala een risicomijdend treasurybeleid. Isala heeft rentederivaten afgesloten om de variabiliteit van de variabel rentende leningen te beperken.
- Het renterisico is beperkt tot eventuele veranderingen in de marktwaarde van de opgenomen leningen. Bij € 103,0 miljoen van de leningen per 31 december 2019 is sprake van een vast rentepercentage over de gehele looptijd. Bij € 181,0 miljoen van de leningen per 31 december 2019 is sprake van een variabel rentepercentage dat gefixeerd is middels een interest rateswap. Daarnaast is sprake van een achtergestelde lening van € 2,5 miljoen tegen een variabel rentepercentage.
- Per 7 januari 2019 beschikt Isala over een EIB-Faciliteit van maximaal € 150,0 miljoen ten behoeve van een dekking van maximaal 50% van het investeringskader 2017-2022 (€ 301,0 miljoen). Deze EIB-Faciliteit betreft leningen met een vast rentepercentage.
- Contractueel is overeengekomen dat geen bijstortverplichting geldt.
- De rente-instrumenten zullen alleen ingezet worden om toekomstige risico's te beheersen, te verminderen of weg te nemen. In alle gevallen is

daarbij expliciet een voorafgaande goedkeuring noodzakelijk van de Raad van Bestuur.

Liquiditeitsrisico

Isala bewaakt de liquiditeitspositie door middel van opvolgende liquiditeitsbegrotingen. De Raad van Bestuur ziet erop toe dat voor de instelling steeds voldoende liquiditeiten beschikbaar zijn om aan de verplichtingen te kunnen voldoen en dat tevens voldoende financiële ruimte onder de beschikbare faciliteiten beschikbaar blijft om steeds binnen de gestelde leningconvenanten te blijven.

Grondslag voor de financiering van het onderhanden werk DBC-zorgproducten is de landelijke OHW-Grouper. Er zijn op dit moment geen breakclausules opgenomen in de swapcontracten.

Op 2 januari 2029 is vooralsnog sprake van een bulletaflossing van € 73,5 miljoen op de nieuwbouwfinanciering Faciliteit A.

Kredietrisico

Isala loopt kredietrisico over leningen en vorderingen zoals opgenomen onder de financiële vaste activa, vorderingen, liquide middelen en de positieve marktwaarde van afgeleide financiële instrumenten. Het belangrijkste kredietrisico loopt Isala over vorderingen op zorgverzekeraars; deze vorderingen staan onder toezicht van De Nederlandse Bank (DNB) en staan bekend als uitstekend solvabel. Het risico wordt gemitigeerd door verstrekte voorschotten en de bestaande financieringsoverschotten over de afgelopen jaren.

De overige vorderingen van Isala betreffen verschillende debiteuren; hierbij gaat het volgens inschatting om beperkte risico's. Als kredietmitigerend aspect voor deze groep geldt dat een adequaat incassobeleid wordt gevoerd indien niet tijdig door de debiteur wordt betaald.

Tenslotte worden voorzieningen gevormd voor mogelijke oninbaarheid op basis van de ouderdom van openstaande vorderingen en debiteurengroep.

Valutarisico

Isala koopt artikelen in zowel het binnen- als het buitenland. Veelal worden deze goederen afgerekend in euro's. Op beperkte schaal vinden inkooptransacties plaats in Amerikaanse dollars en Britse ponden. Bij deze transacties loopt Isala een valutarisico. Gezien de omvang van deze transacties op jaarbasis is het totale valutarisico voor Isala niet-materieel.

Prijrisico

Isala heeft geen beleggingen in beursgenoteerde en niet-beursgenoteerde aandelen en derhalve loopt Isala geen prijsrisico ter zake.

Reële waarde

De reële waarde van de meeste in de balans verantwoorde financiële instrumenten (waaronder vorderingen, effecten, liquide middelen en kortlopende schulden) benadert de boekwaarde ervan. De reële waarde van de overige in de balans verantwoorde financiële instrumenten wijkt niet materieel af van de boekwaarde anders dan opgenomen in de toelichting inzake financiële instrumenten en langlopende leningen.

Reële waarde renteswap

De huidige marktwaarde van de derivaten per ultimo 2019 bedraagt € 55,6 miljoen nadelig en is gebaseerd op een opgave van de banken. Dit bedrag heeft beperkte betekenis voor Isala, omdat de hedge effectief is. Genoemde marktwaarde is bepaald exclusief eventuele opslagen.

Eind 2018 is € 25,0 miljoen opgenomen uit Faciliteit E en de rente-indekking is naar rato afgekocht. Hierna resteert een 100% rente-indekking.

5.14 Niet in de balans opgenomen verplichtingen en niet in de balans opgenomen activa

Huur

Ten behoeve van haar exploitatie huurt Stichting Holding Isala klinieken diverse panden, ruimten en terreinen van derden. Zie het volgende overzicht met een korte omschrijving van het gebruik, de huurperiode en de huurprijzen per jaar.

Huur door Stichting Isala klinieken van panden, ruimten en terreinen (bedragen x 1 €) en toekomstige verplichtingen							
Isala	Soort gebruik	Verhuurder	Van	Tot	<1 jaar	1 tot 5 jaar	>5 jaar
Mondriaangebouw, Dr. van Deenweg	huisvesting stafdiensten en academie	Colliers International	01-07-2013	31-03-2023	1.136.000	2.307.898	0
Dr. Spanjaardweg 2-8	huisvesting Netwerk Acute Zorg	Delta Coatings BV	01-11-2018	31-10-2021	58.000	49.077	0
Polikliniek Heerde	huisvesten poliklinieken in de regio	Stichting Onderling Vastgoed	01-05-2017	30-04-2027	107.000	434.762	253.575
Parkeerplaatsen (250) Ceintuurbaan	parkeren medewerkers	Stadion Zwolle Ontwikkeling BV	01-04-2015	30-06-2020	117.000	0	0
Dr. Stolteweg 92-94	huisvesting Leef- en beweegcentrum	Stichting Beheer TMOI CV	01-04-2016	31-03-2026	222.000	902.030	299.925
Dr. Stolteweg 86	huisvesting Isala Slaapcentrum	Stichting Beheer TMOI CV	01-01-2018	01-01-2028	55.000	223.476	167.607
Polikliniek Steenwijk	huisvesten poliklinieken in de regio	Woonzorg Nederland	20-08-2003	08-10-2023	187.000	902.284	0

Verhuur

Stichting Holding Isala klinieken verhuurt onroerend goed in haar bezit aan derden. Zie het volgende overzicht met een korte omschrijving van het gebruik, de huurperiode en de huurprijzen per jaar.

Verhuur onroerend goed door Stichting Isala klinieken (bedragen x 1 €)							
Isala	Soort gebruik	Huurder	Van	Tot	<1 jaar	1 tot 5 jaar	>5 jaar
Dr. van Heesweg 2, totaal 4.140 m ²	verpleeg- en reactiviteitscentrum	Stichting Woonzorg Concern IJsselheem	01-09-2013	01-09-2033	1.013.000	4.116.022	9.261.049
Dr. van Heesweg 2, totaal 480 m ²	huisartsenpost	Medische regiogroep	01-08-2013	01-08-2020	86.500	0	0
Dr. van Heesweg 2, totaal 233 m ²	exploiteren poliklinische apotheek	Isala Apotheek BV	01-08-2013	30-07-2033	62.500	253.950	539.644
Dr. van Heesweg 2, totaal 564 m ²	bezoekersrestaurant en winkel	Vermaat Winkels/ Restaurants	01-07-2013	01-07-2028	170.000	690.744	431.715
Dr. Spanjaardweg 1, 395 m ²	levering diensten	GE Healthcare BV	01-01-2014	31-12-2023	142.000	288.487	0
Hoogeveense weg 38, winkel, horeca	bezoekersrestaurant en winkel	Vermaat Winkels/ Restaurants	01-05-2013	31-12-2020	% van omzet	0	0
Parkeerterrein Van Ittersumstraat	parkeren	Gemeente Zwolle	01-03-2015	28-02-2025	60.000	243.792	10.178

Investeringsverplichting nieuwbouw

Per balansdatum bedraagt de niet in de balans opgenomen investeringsverplichting voor de nieuwbouw van een ziekenhuis in Meppel € 53,0 miljoen.

Onderhoudsverplichtingen

Het jaarlijkse bedrag van met derden aangegane onderhoudsverplichtingen van onroerende zaken bedraagt voor het komende jaar (2020) € 9,3 miljoen, voor de komende 5 jaar € 47,8 miljoen en daarna € 46,0 miljoen.

Leasing

In 2013 zijn operationele leaseverplichtingen aangegaan voor koffiemachines en kopieerapparaten voor circa € 270.000 per jaar. De leaseverplichting voor auto's bedraagt circa € 190.000 op jaarbasis.

Archiefbeheer

Isala huurt voor de opslag en het beheer van haar archief een bedrijf in dat gespecialiseerd is in gegevensmanagement. De kosten hiervoor zijn afhankelijk van de tijdsduur van de gebruikte diensten. In 2019 bedroegen de kosten voor gegevensmanagement € 160.000.

Macrobeheersinstrument

Het macrobeheersinstrument (MBI) kan door de

minister van VWS worden ingezet om overschrijdingen van het macrokader Zorg terug te vorderen bij instellingen voor medisch-specialistische zorg en bij instellingen voor curatieve geestelijke gezondheidszorg. Het macrobeheersinstrument is uitgewerkt in de Aanwijzing macrobeheersmodel instellingen voor medisch-specialistische zorg en in de Aanwijzing Macrobeheersinstrument curatieve geestelijke gezondheidszorg. Ook voor instellingen in andere sectoren kan een Aanwijzing Macrobeheersinstrument van toepassing zijn.

Jaarlijks stelt de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa) ambtshalve een MBI-omzetplafond vast. Tevens stelt de NZa jaarlijks een omzetplafond vast per instelling, afhankelijk van de realisatie van het MBI-omzetplafond van alle instellingen gezamenlijk. Deze vaststelling vindt plaats nadat door de minister van VWS uiterlijk vóór 1 december van het opvolgend jaar over de overschrijding van het MBI-plafond is gecommuniceerd.

MBI-omzetplafond

Bij het opstellen van de jaarrekening 2019 heeft Isala nog geen inzicht in de realisatie van het MBI-omzetplafond over 2019 en de nog niet afgewikkelde voorgaande jaren. Hierdoor is nog onduidelijk of daadwerkelijk sprake zal zijn van het inzetten van het macrobeheersinstrument. Isala is daarom nu niet in staat een betrouwbare schatting te maken van de uit het

macrobeheersinstrument voortkomende verplichting en deze te kwantificeren. Als gevolg daarvan is deze verplichting niet tot uitdrukking gebracht in de balans van Isala per 31 december 2019. Mocht het MBI worden ingezet, dan zal de macro-overschrijding worden verhaald op individuele zorginstellingen naar rato van de gerealiseerde omzet (waarop het MBI van toepassing is).

Fiscale eenheid

Stichting Holding Isala klinieken maakt deel uit van een fiscale eenheid omzetbelasting samen met Stichting Isala klinieken, Dermatologisch centrum Isala BV, Isala Onroerend Goed BV, Isala Business BV, Isala Behandelen Onderzoek Centra BV en Isala BV. Hierdoor is de stichting aansprakelijk voor alle omzetbelasting van alle in de fiscale eenheid betrokken entiteiten.

6/7. Geconsolideerd mutatieoverzicht immateriële vaste activa/ materiële vaste activa 2019

(bedragen x 1.000 €)

6/7. Geconsolideerd mutatieoverzicht immateriële vaste activa en materiële vaste activa 2019			
	Totaal immateriële vaste activa	Bedrijfsgebouwen en terreinen	Machines en installaties
Stand per 1 januari 2019			
• Aanschafwaarde	26.127	335.460	130.293
• Cumulatieve afschrijvingen	858	155.122	21.711
Boekwaarde per 1 januari 2019	25.269	180.338	108.582
Mutaties in het boekjaar			
• Investerings	3.320	0	0
• Ingebruikname	0	9.689	332
• Afschrijvingen	3.749	11.762	4.133
• Bijzondere waardeverminderingen	0	0	0
• Terugname geheel afgeschreven activa:			
aanschafwaarde	0	0	0
cumulatieve herwaarderingen	0	0	0
cumulatieve afschrijvingen	0	0	0
• Desinvesteringen:			
aanschafwaarde	0	886	0
cumulatieve afschrijvingen	0	886	0
Mutaties in boekwaarde (per saldo)	-429	-2.073	-3.801
Stand per 31 december 2019			
• Aanschafwaarde	29.447	344.263	130.625
• Cumulatieve afschrijvingen	4.607	165.999	25.844
Boekwaarde per 31 december 2019	24.840	178.265	104.780
Afschrijvingspercentages	12%/16%	0%/2%/3%/5%/10%	3%/5%/10%

(vervolg) 6/7. Geconsolideerd mutatieoverzicht immateriële vaste activa/materiële vaste activa 2019 (bedragen x 1.000 €)

	Andere vaste bedrijfsmiddelen, technische en administratieve uitrusting	Materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa	Totaal materiële vaste activa	Totaal immateriële vaste activa en materiële vaste activa
	179.724	30.429	675.906	702.033
	103.937	0	280.771	281.629
	75.786	30.429	395.135	420.404
	0	22.521	22.521	25.841
	16.340	-26.361	0	0
	19.974	0	35.870	39.618
	0	0	0	0
	0	0	0	0
	0	0	0	0
	0	0	0	0
	14.414	0	15.300	15.300
	14.414	0	15.300	15.300
	-3.634	-3.839	-13.348	-13.777
	181.650	26.590	683.128	712.575
	109.498	0	301.341	305.948
	72.152	26.590	381.787	406.627
	10%/14%/20%			

8. Overzicht langlopende schulden per 31 december 2019 (bedragen x 1.000 €)

8. Overzicht langlopende schulden per 31 december 2019								
Leninggever	Jaar	Hoofdsom	Totale looptijd (in jaren)	Soort lening	Werkelijke rente (%)	Restschuld 31-12-2018	Nieuwe leningen in 2019	Aflossingen in 2019
Waterschapsbank	2006	13.500	15	onderhands	4,294%	2.250	0	900
Waterschapsbank	2008	15.000	15	onderhands	4,598%	4.500	0	1.000
Waterschapsbank	2009	6.000	15	onderhands	3,320%	2.400	0	400
Consortium Faciliteit A 266301	2012	280.000	20	trekking onderhands	variabel	166.691	0	9.319
BNG 40.110945	2017	14.419	30	onderhands	1,500%	13.958	0	481
BNG 40.110946	2017	14.419	30	onderhands	1,500%	13.958	0	481
BNG 40.110947	2017	14.419	30	onderhands	1,500%	13.958	0	481
BNG 40.110948	2017	9.613	30	onderhands	1,500%	9.305	0	320
Consortium Faciliteit E	2018	25.000	5	trekking onderhands	variabel	25.000	0	3.750
MSB	2018	2.500	5	onderhands	variabel	2.500	0	0
European Investment Bank (EIB)	2019	44.515	24	trekking onderhands	1,954%		44.515	-32
Totaal		439.384				254.519	44.515	17.099

(vervolg) 8. Overzicht langlopende schulden per 31 december 2019 (bedragen x 1.000 €)

Restschuld per 31-12-2019	Restschuld over 5 jaar	Resterende looptijd in jaren eind 2019	Aflossingswijze	Aflossing 2020	Gestelde zekerheid
1.350	0	2	Lineair	900	borgstelling Waarborgfonds voor de Zorgsector
3.500	0	4	Lineair	1.000	borgstelling Waarborgfonds voor de Zorgsector
2.000	0	5	Lineair	400	borgstelling Waarborgfonds voor de Zorgsector
157.372	110.777	9	Lineair tot 25% per 2028 ballonlening	9.319	neg. pledge + pari passu + cross default + hoofdelijke aansprakelijkheid + no-change-of-ownership
13.477	11.074	27	Lineair	481	borgstelling Waarborgfonds voor de Zorgsector
13.477	11.074	27	Lineair	481	borgstelling Waarborgfonds voor de Zorgsector
13.477	11.074	27	Lineair	481	borgstelling Waarborgfonds voor de Zorgsector
8.985	7.383	27	Lineair	320	borgstelling Waarborgfonds voor de Zorgsector
21.250	0	4	Lineair	5.000	neg. pledge + pari passu + cross default + hoofdelijke aansprakelijkheid + no-change-of-ownership
2.500	2.500	4	geen	0	achtergesteld bij banken
44.548	38.573	25	Lineair	-32	neg. pledge + pari passu + cross default + hoofdelijke aansprakelijkheid + no-change-of-ownership
281.935	192.453			18.349	

9. Toelichting op de geconsolideerde resultatenrekening over 2019

(bedragen x 1.000 €)

9.1 Aansluiting totaal resultaat met resultaat groepsonderdelen

9.1 Aansluiting totaal resultaat met resultaat groepsonderdelen	2019	2018
Stichting Isala klinieken	8.607	7.191
Isala BV	-342	-184
Isala Apotheek BV	256	260
Isala Onroerend Goed BV	460	-611
Dermatologisch centrum Isala BV	0	338
Resultaat na belasting volgens geconsolideerde resultatenrekening	8.996	6.994

9.2 Opbrengsten zorgprestaties

9.2 Opbrengsten zorgprestaties	2019	2018
Opbrengsten Zorgverzekeringswet (exclusief subsidies)	660.070	624.447
Beschikbaarheidsbijdragen Zorg	1.611	1.541
Overige zorgprestaties	9.098	9.558
Totaal opbrengsten zorgprestaties	670.779	635.545

Waardering

Facturabele DBC 's en DBC-zorgproducten zijn gewaardeerd tegen de verkoopprijs. De opbrengst van nog niet-facturabele zorgproducten is bepaald door de OHW-Grouper van Vecozo.

Beschikbaarheidsbijdragen

Onder de beschikbaarheidsbijdragen voor medisch-specialistische zorg zijn die bijdragen verantwoord

waarbij het niet mogelijk en/of wenselijk is de kosten aan individuele verzekerden toe te rekenen, waaronder traumazorg, spoedeisende zorg en OTO (Opleiden, Trainen en Oefenen).

Overige zorgprestaties

De overige zorgprestaties hebben met name betrekking op dienstverlening aan andere zorginstellingen.

9.3 Opbrengst uit hoofde van Garantieregeling kapitaallasten

9.3 Opbrengst uit hoofde van Garantieregeling kapitaallasten	2019	2018
Opbrengst uit hoofde van Garantieregeling kapitaallasten	0	1.791
Totaal opbrengst Garantieregeling kapitaallasten	0	1.791

Garantieregeling Isala Zwolle

De omzet over 2018 heeft betrekking op twee nieuwe door de NZa in januari 2019 afgegeven beschikkingen

over de jaren 2015 en 2016 naar aanleiding van een ingediend bezwaarschrift.

9.4 Subsidies

9.4 Subsidies	2019	2018
Subsidies opleidingsplaatsen voor zorgopleidingen	15.774	15.126
Subsidies opleidingen	4.306	4.993
Loonkostensubsidies	43	253
Kwaliteitsimpuls personeel ziekenhuiszorg (KIPZ)	5.718	5.350
Zorginstellingen Nederland	1.487	1.358
Overige subsidies	1.904	1.264
Totaal subsidies	29.232	28.344

- Onder 'subsidies opleidingsplaatsen voor zorgopleidingen' is de beschikbaarheidsbijdrage voor de medische vervolgoedingen verantwoord.
- De 'subsidies opleidingen' betreffen de

beschikbaarheidsbijdrage voor ziekenhuisopleidingen, de subsidie Stagefonds Zorg en subsidies voor de opleidingen Nurse Practitioner en Physician Assistant.

9.5 Overige bedrijfsopbrengsten

9.5 Overige bedrijfsopbrengsten	2019	2018
Overige dienstverlening	2.156	2.072
Opbrengsten algemene en administratieve diensten	9.499	7.964
Opbrengsten andere diensten en verrichtingen	5.954	5.262
Opbrengsten patiëntgebonden functies	24.264	21.195
Opbrengsten technische en/of agrarische diensten	230	236
Overige bedrijfsopbrengsten	12	22
Opbrengsten derden	0	5
Totaal overige opbrengsten	42.115	36.757

Overige dienstverlening

Onder 'overige dienstverlening' wordt onder andere de omzet verantwoord van parkeergelegenheden en doorberekeningen van hotelmatige kosten.

Opbrengsten algemene en administratieve diensten

De post 'opbrengsten algemene en administratieve diensten' bestaat hoofdzakelijk uit doorberekende kosten van administratief personeel, doorberekende algemene kosten en nog te ontvangen overige vergoedingen.

Opbrengsten andere diensten en verrichtingen

Onder 'opbrengsten andere diensten en verrichtingen' worden met name doorberekende sociale lasten verantwoord en de opbrengst van de verhuur en service

van gebouwen aan derden.

Opbrengsten patiëntgebonden functies

De post 'opbrengsten patiëntgebonden functies' bestaat hoofdzakelijk uit doorberekeningen aan het MSB en deels uit doorberekeningen aan derden.

Opbrengsten technische en/of agrarische diensten

Onder de opbrengsten 'technische en/of agrarische diensten' zijn de aan derden doorberekende energie- en onderhoudskosten verantwoord.

Opbrengsten derden

Onder de 'opbrengsten derden' worden met name de omzetten verantwoord van de BV's.

9.6 Personeelskosten

9.6 Personeelskosten	2019	2018
Lonen en salarissen	264.622	255.318
Sociale lasten	40.374	37.068
Pensioenpremies	22.218	21.880
Andere personeelskosten	11.236	11.003
Subtotaal	338.450	325.269
Personeel niet in loondienst	10.655	9.650
Totaal personeelskosten	349.105	334.919

- De totale stijging van personeelskosten bedraagt € 9,3 miljoen. Deze stijging wordt met name veroorzaakt door de cao-loonstijging en anciënniteitseffecten.
- In de lonen en salarissen is € 0,8 miljoen aan kosten voor de reorganisatievoorziening opgenomen inzake beëindiging van psychiatrie op locatie Isala Meppel. De poliklinische psychiatrische zorg vindt vanaf januari 2020 voortaan plaats op locatie Isala Zwolle.
- De sociale lasten en pensioenpremies worden negatief beïnvloed door de stijging van premies en hogere salariskosten.
- Kosten van personeel niet in loondienst zijn ten opzichte van 2018 met € 1,0 miljoen gestegen door onder andere de uitrol van Windows 10.

9.6.1 Verdeling personeelsleden (in fte)

9.6.1 Verdeling personeelsleden (in fte)	2019	2018
Stichting Isala klinieken	5.033	5.044
Dermatologisch centrum Isala BV	34	34
Totaal gemiddeld aantal fte's	5.067	5.078
Aantal personeelsleden dat buiten Nederland werkzaam is	0	0

Het fte-overzicht is in 2019 op een andere wijze samengesteld dan in voorgaande jaren. In 2019 is het

standenregister gebruikt voor het weergeven van de fte's. De vergelijkende cijfers zijn hierop aangepast.

9.7 Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa

9.7 Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa	2019	2018
Immateriële vaste activa	3.749	858
Materiële vaste activa	35.870	33.317
Totaal afschrijvingen vaste activa	39.618	34.175

- Vanaf november 2018 wordt afgeschreven op het nieuwe EPD. Dit heeft in 2019 gezorgd voor hogere afschrijvingslasten dan in 2018. Ook zijn in 2019 nieuwe investeringen gedaan in het elektronisch patiëntendossier.
- Uitgangspunt is dat de afschrijvingsmethode gebaseerd is op het te verwachten gebruikspatroon.
- De componentenbenadering is toegepast voor het bepalen van de afschrijvingslast op de gebouwen en installaties.

9.8 Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa

9.8 Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa	2019	2018
Afwaardering gebouwen en inventaris	0	0
Totaal bijzondere waardeverminderingen van vaste activa	0	0

Op grond van titel 9 BW2 en RJ 655.315 voor zorginstellingen is beoordeeld of sprake is van een bijzondere waardevermindering op materiële vaste

activa. Een bijzondere waardevermindering is in 2019 toegepast op een voortijdig beëindigd project.

9.9 Honorariumkosten vrijgevestigde medisch specialisten

9.9 Honorariumkosten vrijgevestigde medisch specialisten	2019	2018
Honoraria vrijgevestigde medisch specialisten	95.193	92.854
Totaal honorariumkosten vrijgevestigde medisch specialisten	95.193	92.854

Medisch specialistisch bedrijf (MSB)

Binnen Isala zijn 3 Medisch Specialistische Bedrijven werkzaam waarmee afspraken zijn gemaakt: MSB Isala (MSB-I), de maatschap Dermatologie Zwolle en MKA Zwolle BV (Mondziekten, Kaak- en Aangezichts-chirurgie).

- De financiële afspraken zijn gebaseerd op het schadelastjaar (het jaar dat de DBC wordt geopend).

- De honorariumkosten zijn onder andere afhankelijk van de afspraken die het ziekenhuis maakt met de verzekeraars. Niet-vergoede omzet door verzekeraars wordt omgezet naar de omvang van de honorariumkosten. De afspraken zijn niet alleen financieel gerelateerd maar betreffen ook kwaliteitsaspecten.

9.10 Overige bedrijfskosten

9.10 Overige bedrijfskosten	2019	2018
Voedingsmiddelen en hotelmatige kosten	16.974	18.161
Algemene kosten	33.504	29.896
Patiëntgebonden kosten	163.475	155.415
Onderhouds- en energiekosten	15.203	15.153
Huur en leasing	2.979	3.175
Dotaties en vrijval voorzieningen (exclusief reorganisatie)	397	733
Overige bedrijfskosten	6	-1.324
Totaal overige bedrijfskosten	232.538	221.209

Voedingsmiddelen en hotelmatige kosten

De kosten van voedingsmiddelen en hotelmatige kosten zijn in 2019 afgenomen met € 1,2 miljoen. Met name een daling van € 0,8 miljoen in het gebruik van linnengoed verklaart de lagere kosten in 2019. De kosten van voedingsmiddelen zijn met € 0,1 miljoen gedaald.

Algemene kosten

De algemene kosten zijn met € 3,6 miljoen gestegen. De stijging wordt veroorzaakt door het feit dat in 2018 sprake is geweest van een sterk verhoogd pro rata percentage van de btw (teruggave) ten opzichte van eerdere boekjaren. Hierdoor waren de algemene kosten in 2018 fors lager dan in 2019.

Patiëntgebonden kosten

De patiëntgebonden kosten zijn in 2019 met € 8,1 miljoen gestegen. Deze stijging is met name veroorzaakt door een hogere omvang van de inkoop van geneesmiddelen. Deze stijging is te verklaren door toename van de productieaantallen in 2019.

Onderhouds- en energiekosten

De onderhouds- en energiekosten liggen op hetzelfde niveau als in 2018.

Huur en leasing

In 2019 zijn de kosten voor huur en leasing met € 0,2 miljoen gedaald. Dit is met name veroorzaakt door lagere kosten voor huur van inventarissen.

Dotaties en vrijval voorzieningen (exclusief reorganisatie)

De daling van de kosten van dotaties en vrijval voorzieningen (exclusief reorganisaties) bedraagt € 0,3 miljoen. Dit komt door een extra last die in 2018 is opgenomen vanwege oninbaarheidsrisico's voor enkele specifieke debiteuren. Dit was in 2019 niet van toepassing.

Overige bedrijfskosten

De overige bedrijfskosten liggen in 2019 € 1,3 miljoen hoger. Dit is veroorzaakt door de vrijval in 2018 van een reservering voor gebouwen die niet meer noodzakelijk was.

9.11 Financiële baten en lasten

9.11 Financiële baten en lasten	2019	2018
Rentebaten	65	74
Rentelasten	-16.017	-14.718
Mutatie overhedge swap	0	2.865
Totaal financiële baten en lasten	-15.952	-11.779

De lasten nemen in 2019 toe met € 1,3 miljoen, met name door het aantrekken van nieuwe leningen

(€ 25,0 miljoen Faciliteit E van het bankenconsortium ultimo 2018 en € 45,0 miljoen van de EIB in 2019).

9.12 Resultaat deelnemingen

9.12 Resultaat deelnemingen	2019	2018
Resultaat deelnemingen	256	260
Totaal resultaat deelnemingen	256	260

Isala Apotheek BV, waarin Isala Behandelen en Onderzoek Centra BV een aandeel van 50% heeft (via STAK), heeft in 2019 een voordelig resultaat behaald van € 0,5 miljoen.

Hiervan is 50% verantwoord als resultaat deelneming (€ 0,25 miljoen).

9.13 Vennootschapsbelasting

9.13 Vennootschapsbelasting	2019	2018
Vennootschapsbelasting	-981	-588
Totaal vennootschapsbelasting	-981	-588

- In hoofdstuk 4 (Grondslagen van waardering en resultaatbepaling) is vermeld welke BV's belastingplichtig zijn voor de vennootschapsbelasting. Binnen de fiscale eenheid voor de vennootschapsbelasting is sprake van een voorwaartse verliesverrekening.
- Er is definitief aangifte gedaan voor Isala Apotheek BV en voor Isala BV tot en met het jaar 2016.
- Dermatologisch centrum Isala is vanaf 1 november 2018 vrijgesteld voor de vennootschapsbelasting.

9.14 Honoraria accountant

9.14 Honoraria accountant	2019	2018
	KPMG	EY
Controle van de jaarrekening	270	228
Overige controlewerkzaamheden (waaronder: regeling AO/IC en Nacalculatie)	55	28
Fiscale advisering	52	0
Niet-controlediensten	264	590
Totaal honoraria accountant	641	846

De 'honoraria accountant' die zijn vermeld hebben betrekking op de in dat jaar feitelijk uitgevoerde werkzaamheden en hebben dus niet alleen betrekking op de controle van de jaarrekening 2019.

Het huidige boekjaar betreft de kosten voor de werkzaamheden verricht door KPMG, het vergelijkende jaar 2018 bevat de kosten voor de werkzaamheden van EY.

9.15 Transacties met verbonden partijen

Van transacties met verbonden partijen is sprake wanneer een relatie bestaat tussen de instelling, haar deelnemingen, hun bestuurders en leidinggevende functionarissen.

In 2019 hebben met verbonden partijen geen transacties op niet-zakelijke grondslag plaatsgevonden. De verantwoording van de bezoldiging van de bestuurders en toezichthouders in het kader van de Wet Normering Topinkomens (WNT) is opgenomen in de volgende paragraaf 9.16 (Wet Normering Topinkomens).

9.16 Wet Normering Topinkomens

Per 1 januari 2013 is de Wet Normering Topinkomens (WNT) in werking getreden. De WNT is van toepassing op Stichting Holding Isala klinieken.

Het voor Stichting Holding Isala klinieken toepasselijke bezoldigingsmaximum in 2019 is € 194.000 (zorg en jeugdhulp; klasse V; totaalscore 14 punten).

9.16.1 Bezoldiging leidinggevende topfunctionarissen

9.16.1 Bezoldiging (bedragen x 1 €) leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13 ^e maand van de functievervulling, alsmede degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt				
Namen topfunctionarissen	R.J.M. Dillmann	H.C.V. de Boer	H.H. Kuper	R.J. Venema
Functiegegevens	voorzitter Raad van Bestuur	lid Raad van Bestuur	lid Raad van Bestuur	lid Raad van Bestuur
Aanvang en einde functievervulling in 2019	van 01-01 tot en met 31-12	van 01-01 tot en met 31-12	van 01-01 tot en met 31-12	van 01-01 tot en met 31-12
Omvang dienstverband (als deeltijd-factor in fte)	1,0	1,0	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	ja	ja	ja	ja
Bezoldiging				
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	211.475	189.917	182.355	199.840
Beloningen betaalbaar op termijn	11.741	11.664	11.645	11.707
Subtotaal	223.216	201.581	194.000	211.547
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	194.000	194.000	194.000	194.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	0	0	0	0
Totaal bezoldiging 2019	223.216	201.581	194.000	211.547
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	zie voetnoot A	zie voetnoot A	niet van toepassing	zie voetnoot A
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	niet van toepassing	niet van toepassing	niet van toepassing	niet van toepassing
Gegevens 2018				
Functiegegevens	voorzitter Raad van Bestuur	lid Raad van Bestuur	lid Raad van Bestuur	lid Raad van Bestuur
Aanvang en einde functievervulling in 2018	van 01-01 tot en met 31-12	van 01-01 tot en met 31-12	van 01-01 tot en met 31-12	van 01-01 tot en met 31-12
Omvang dienstverband (als deeltijd-factor in fte)	1,0	1,0	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	ja	ja	ja	ja
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	211.628	190.083	177.543	199.998
Beloningen betaalbaar op termijn	11.588	11.498	11.452	11.549
Subtotaal	223.216	201.581	188.995	211.547
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	189.000	189.000	189.000	189.000
Totaal bezoldiging 2018	223.216	201.581	188.995	211.547

Voetnoot A: de bezoldiging vloeit voort uit schriftelijk overeengekomen afspraken voor het in werking treden van de sectorale regeling Zorg en jeugdhulp. Het overgangsrecht is ingegaan op 1 januari 2016.

De binnen onze organisatie geïdentificeerde leidinggevende topfunctionarissen met een dienstbetrekking hebben geen dienstbetrekking bij

meerdere WNT-plichtige instelling(en) als leidinggevende topfunctionaris (die zijn aangegaan met ingang van 1 januari 2019).

9.16.2 Bezoldiging toezichthoudende topfunctionarissen

9.16.2 Bezoldiging (bedragen x 1 €) toezichthoudende topfunctionarissen				
Namen topfunctionarissen	W.B. Groen	A.S. Castelein	J. Kievit	W.L.M. de Koning-Martens
Functiegegevens	voorzitter Raad van Toezicht	lid Raad van Toezicht	lid Raad van Toezicht	lid Raad van Toezicht
Aanvang en einde functievervulling in 2019	van 01-01 tot en met 31-12	van 01-01 tot en met 31-12	van 01-01 tot en met 31-12	van 01-01 tot en met 31-12
Bezoldiging				
Totale bezoldiging	18.000	14.650	13.650	13.650
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	29.100	19.400	19.400	19.400
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	0	0	0	0
Totaal bezoldiging 2019	18.000	14.650	13.650	13.650
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	niet van toepassing	niet van toepassing	niet van toepassing	niet van toepassing
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	niet van toepassing	niet van toepassing	niet van toepassing	niet van toepassing
Gegevens 2018				
Functiegegevens	voorzitter Raad van Toezicht	lid Raad van Toezicht		lid Raad van Toezicht
Aanvang en einde functievervulling in 2018	van 01-01 tot en met 31-12	van 01-01 tot en met 31-12		van 01-01 tot en met 31-12
Totaal bezoldiging 2018	18.000	13.000		13.000
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	28.350	18.900		18.900

(vervolg) 9.16.2 Bezoldiging (bedragen x 1 €) toezichhoudende topfunctionarissen

9.16.2 Bezoldiging (bedragen x 1 €) toezichhoudende topfunctionarissen				
Namen topfunctionarissen	N.S. Klazinga	G.J. Lokerse	J.F.J. de Munnik	M.I. Verstappen
Functiegegevens		lid Raad van Toezicht	lid Raad van Toezicht	lid Raad van Toezicht
Aanvang en einde functievervulling in 2019		van 01-01 tot en met 31-12	van 01-01 tot en met 31-12	van 01-01 tot en met 31-12
Bezoldiging				
Totale bezoldiging		13.650	13.650	13.650
Individueel toepasselijke bezoldigings-maximum		19.400	19.400	19.400
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag		0	0	0
Totaal bezoldiging 2019		13.650	13.650	13.650
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan		niet van toepassing	niet van toepassing	niet van toepassing
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling		niet van toepassing	niet van toepassing	niet van toepassing
Gegevens 2018				
Functiegegevens		lid Raad van Toezicht	lid Raad van Toezicht	lid Raad van Toezicht
Aanvang en einde functievervulling in 2018		van 01-01 tot en met 31-12	van 01-01 tot en met 31-12	van 01-01 tot en met 31-12
Totaal bezoldiging 2018		13.000	13.000	13.000
Individueel toepasselijke bezoldigings-maximum		18.900	18.900	18.900

9.16.3 Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de in de voorgaande tabellen vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2019 een bezoldiging hebben ontvangen boven het individueel toepasselijke drempelbedrag.

10. Gebeurtenissen na balansdatum inzake de geconsolideerde jaarrekening 2019

Impact COVID-19 virus (coronavirus)

Inleiding

In december 2019 kwamen vanuit China berichten over een besmettelijk virus. Dit virus (COVID-19) zorgde begin 2020 voor veel patiënten en slachtoffers in China en in februari 2020 waren er de eerste patiënten en slachtoffers in Nederland. Begin maart 2020 nam de regering een aantal drastische maatregelen, waaronder het nagenoeg stilleggen van het openbare leven in geheel Nederland. De ziekenhuizen stonden voor de taak om samen met ketenpartners in ROAZ-verband een grote groep corona-patiënten de noodzakelijke acute en intensieve zorg te verlenen. Gezien de grote besmettelijkheid van dit virus leidde dit tot drastische hygiëne- en veiligheidsmaatregelen. Door de grote toeloop van corona-patiënten, de vereiste veiligheidsmaatregelen en de noodzakelijke inzet van IC-bedden, hebben ziekenhuizen moeten besluiten een groot deel van de reguliere zorg, onderzoek en onderwijs niet uit te voeren, dan wel uit te stellen. Als gevolg van de overheidsmaatregelen ('intelligente lockdown' en 'social distancing') worden ziekenhuizen geconfronteerd met omzetsderving door vraaguitval en terughoudendheid bij patiënten om een beroep te doen op de ziekenhuiszorg.

In dit stadium lijken de gevolgen voor de continuïteit van de bedrijfsactiviteiten van ziekenhuizen, en voor de exploitatieresultaten beperkt. Ziekenhuizen blijven het beleid en het advies van de diverse nationale instellingen volgen en blijven tegelijkertijd hun uiterste best doen activiteiten zo goed en veilig mogelijk voort te zetten, zonder daarbij de gezondheid van de medewerkers in gevaar te brengen. Daardoor is sprake van extra investeringen en kosten voor het beschikbaar maken van ziekenhuiscapaciteit en aanschaf van apparatuur en beschermingsmiddelen voor het verplegen van corona- en overige patiënten in sterk aangepaste omstandigheden. Zorgverzekeraars Nederland heeft na overleg met veldpartijen in brieven van 17 maart 2020 en 21 april 2020 continuïteitsgaranties geboden voor de basiszorginfrastructuur waartoe onder andere de ziekenhuizen behoren. Met additionele bevoorschotting door de zorgverzekeraars tot contractwaarde en met

additionele bekostiging van de meerkosten van de corona-uitbraak wordt de continuïteit van ziekenhuizen gegarandeerd, echter uitwerking van de specifieke regelgeving is op het moment van vaststellen van de jaarrekening nog onderhanden.

Ter waarborging van de onzekerheden als gevolg van de COVID-19-uitbraak kunnen ziekenhuizen gebruikmaken van de steunmaatregelen die door Zorgverzekeraars Nederland worden aangeboden. Naast deze specifieke toezeggingen door zorgverzekeraars kan aanspraak worden gemaakt op landelijke regelingen, waaronder uitstel van betaling van fiscale heffingen.

Op basis van de meest actuele inzichten op het moment van vaststellen van deze jaarrekening kunnen de financiële gevolgen van COVID-19 worden opgevangen binnen de beschikbare krediet- en financieringsafspraken. Voor wat betreft de overeengekomen ratio's 2020 met de banken is sprake van onzekerheid die samenhangt met het nog niet bekend zijn van de exacte uitwerking van de financiële compensatie door zorgverzekeraars. Isala overlegt proactief met het bankenconsortium over het voldoen aan de convenanten. Isala voldoet ultimo 2019 aan de convenantafspraken.

Alles overziend is er naar huidig inzicht geen sprake van een materiële onzekerheid over de financiële continuïteit van Isala.

Impact op organisatie

Vanaf medio maart 2020 heeft Isala, via haar crisisbeheerteam, een aantal maatregelen genomen om de effecten van het COVID-19-virus te bewaken en te voorkomen, zoals het vormen van veiligheids- en gezondheidsmaatregelen voor onze patiënten en medewerkers. De opvang van een zeer grote groep patiënten heeft de hoogste prioriteit. Er is zoveel mogelijk capaciteit ingezet om COVID-patiënten te behandelen. Daarbij is waar mogelijk IC-capaciteit opgeschaald. Tevens is er afgeschaald op onder andere de electieve en niet-spoedeisende zorg, onderzoek en

onderwijs. Op artsen en verpleegkundigen is een beroep gedaan om zoveel mogelijk extra uren te werken en veel medewerkers werken op de toppen van hun kunnen. Medewerkers in niet kritische functies zijn verzocht zoveel mogelijk thuis te werken. De bouw van het ziekenhuis in Meppel vindt plaats conform de planning. De financiering ervan is geborgd middels de EIB-faciliteit.

Risico's en onzekerheden

Tot het moment dat de crisis onder controle is, is het niet duidelijk wat het uiteindelijke beslag op de organisatie zal zijn. Op dit moment zijn er nog veel onzekerheden. Deze onzekerheden zien met name toe op de opstart van de reguliere patiëntenzorg en het tempo van opschalen van de reguliere productie en de uitwerking van de bekostiging. Nog niet duidelijk is wat het eventuele effect daarvan kan zijn. Hieronder wordt inzicht gegeven in de ontwikkelingen en relevante (financiële) maatregelen.

Voorziene ontwikkelingen

Afhankelijk van de duur van deze crisis zal een grotere achterstand ontstaan in de reguliere patiëntenzorg. Op het moment dat het virus landelijk onder controle is, is een volledige inschatting te maken van de totale achterstand en de wijze waarop dit kan worden ingelopen. Hierop vooruitlopend heeft Isala in april 2020 een herstelplan opgesteld om de zorgcapaciteit op te schalen ten behoeve van de reguliere patiëntenzorg. Het opstarten van reguliere patiëntenzorg zal gefaseerd plaatsvinden.

Genomen en voorziene maatregelen

Isala leeft de maatregelen van de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport zo goed als mogelijk na. Met andere ziekenhuizen heeft veelvuldig afstemming plaatsgevonden over de verdeling van patiënten en de beschikbaarheid medische apparatuur en medische hulpmiddelen.

Impact op activiteiten

Doordat prioriteit is gegeven aan het kunnen opvangen van corona-patiënten en door de afschaling van uitstelbare zorg, is de reguliere productie vanaf medio maart aanzienlijk gedaald. Conform het herstelplan zijn inmiddels diverse poliklinieken weer opgestart, rekening houdend met de benodigde voorzorgsmaatregelen. In mei 2020 wordt de OK-capaciteit weer opgeschaald voor reguliere patiëntenzorg. Vanaf medio mei 2020 is deze OK-capaciteit volgens plan weer volledig operationeel voor de reguliere patiëntenzorg.

Steun van zorgverzekeraars en overheden

Op landelijk niveau zijn de koepels (NFU, NVZ en ZN) met elkaar overeengekomen passende financiële maatregelen te nemen. Dit betreft onder andere aanvullende bevoorschotting tot 100% passend bij de omvang van contractueel overeenkomen omzet, maar ook dat ziekenhuizen in juli geïnformeerd worden over hoe om te gaan met meer en minder kosten (zowel personeel, materiaal als geneesmiddelen) en meer en minder omzet. De zorgverzekeraars hebben aan de ziekenhuizen bij brief de dato 17 maart respectievelijk 21 april 2020 laten weten hen te ondersteunen, waarbij de beschikbaarheid en continuïteit van zorg op langere termijn zo goed mogelijk geborgd kan worden. Ook de minister van VWS heeft in zijn brief de dato 15 april 2020 aan de Tweede Kamer laten weten dat de overheid de zorgsector in staat wil blijven stellen om te doen wat nodig is om voor de lange termijn de continuïteit van zorg en ondersteuning te borgen.

Financiële impact

Het te verwachten effect van de COVID-19-crisis op het exploitatieresultaat, de ratio's en de liquiditeit in 2020 is naar verwachting groot maar beheersbaar door de landelijke compensatiemaatregelen en de huidige financiële uitgangspositie van Isala. Het productieverlies is geëxtrapoleerd aan de hand van diverse scenario's en ziet toe op de opbrengsten, kosten, liquiditeit en bancaire ratio's. Rekening houdend met de toegezegde financiële steunmaatregelen door de overheid en zorgverzekeraars voorziet Isala dat haar financiële positie behouden blijft. De banken hebben expliciet aangegeven in alle redelijkheid en billijkheid te willen meedenken mocht blijken dat Isala onverhoopt niet aan alle bancaire voorwaarden en ratio's kan voldoen. Ondanks de enorme impact van deze crisis op Isala is de Raad van Bestuur op basis van het voorgaande ervan overtuigd dat deze crisis de continuïteit van Isala niet in gevaar brengt.

Enkelvoudige jaarrekening 2019

Stichting Holding Isala klinieken

In de hoofdstukken 11 tot en met 16 zijn de gegevens weergegeven van de enkelvoudige jaarrekening 2019 van Stichting Holding Isala klinieken.

11. Enkelvoudige balans per 31 december 2019 (bedragen x 1.000 €)

11. Enkelvoudige balans na resultaatbestemming	31 december 2019	31 december 2018
Activa		
Vaste activa	0	0
Financiële vaste activa	7.604	7.229
Vorderingen	1.679	1.653
Totaal activa	9.282	8.881
Passiva		
Eigen vermogen	4.423	4.048
Voorzieningen	0	0
Kortlopende schulden	4.859	4.833
Totaal passiva	9.282	8.881

12. Enkelvoudige resultatenrekening over 2019 (bedragen x 1.000 €)

12. Enkelvoudige resultatenrekening	2019	2018
Bedrijfsopbrengsten		
Overige opbrengsten	26	71
Som der bedrijfsopbrengsten	26	71
Bedrijfslasten		
Overige bedrijfskosten	26	71
Som der bedrijfslasten	26	71
Bedrijfsresultaat	0	0
Resultaat deelneming	375	143
Resultaat boekjaar	375	143

13. Grondslagen van waardering en resultaatbepaling enkelvoudige jaarrekening

De grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn conform de 'Grondslagen van waardering en resultaatbepaling van de geconsolideerde jaarrekening'

opgenomen in hoofdstuk 4 (Grondslagen van waardering en resultaatbepaling) met uitzondering van de grondslagen voor consolidatie.

14. Toelichting op de enkelvoudige balans per 31 december 2019

(bedragen x 1.000 €)

Op 7 september 2006 is de Stichting Holding Isala klinieken opgericht. Deze stichting heeft een financieel belang van 100% in Isala BV en voert het bestuur over Stichting Isala klinieken.

Isala BV is op 11 december 2006 opgericht en heeft een financieel belang van 100% in Isala Business BV, Isala Onroerend Goed BV en Isala Behandelen en Onderzoek Centra BV.

In 2007 zijn activiteiten gestart in de groepsmaatschappijen van Stichting Holding Isala klinieken, namelijk de exploitatie van onroerend goed (Isala Onroerend Goed BV) en dermatologische zorg (Dermatologisch centrum Isala BV).

14.1 Financiële vaste activa

14.1a Financiële vaste activa totaal

14.1a Financiële vaste activa totaal	2019	2018
Stand per 1 januari	7.229	7.086
Mutaties boekjaar:		
• resultaat Isala Behandelen en Onderzoek Centra BV (Dermatologisch centrum Isala BV)	0	303
• resultaat Isala BV	118	-420
• resultaat Isala Behandelen en Onderzoek Centra BV (Stichting Administratiekantoor Isala Apotheek)	256	260
Totaal mutaties boekjaar	375	143
Stand per 31 december	7.604	7.229

14.1b Financiële vaste activa totaal per deelneming

14.1b Financiële vaste activa totaal per deelneming	31 december 2019	31 december 2018
Isala Behandel- en Onderzoek Centra BV (Dermatologisch centrum Isala BV)	4.011	4.011
Isala BV	2.574	2.455
Isala Behandel- en Onderzoek Centra BV (Stichting Administratiekantoor Isala Apotheek)	1.018	762
Stand per 31 december	7.604	7.229

14.2 Vorderingen

14.2 Vorderingen per	31 december 2019	31 december 2018
Rekening-courant met Isala BV	1.661	1.635
Rekening-courant met Isala Behandel- en Onderzoek Centra BV	18	18
Totaal vorderingen	1.679	1.653

14.3 Eigen vermogen (algemene reserve)

14.3 Eigen vermogen (algemene reserve)	31 december 2019	31 december 2018
De mutatie is als volgt tot stand gekomen:		
• stand per 1 januari	4.048	3.905
• bij/af: vanuit winstbestemming	375	143
Totaal eigen vermogen per 31 december	4.423	4.048

14.4 Specificatie aansluiting groepsvermogen - enkelvoudig vermogen per 31 december 2019 en resultaat over 2019

14.4 Specificatie aansluiting groepsvermogen - enkelvoudig vermogen per 31-12-2019 en resultaat over 2019		
Specificatie	Eigen vermogen	Resultaat
Enkelvoudig eigen vermogen en resultaat Stichting Holding Isala klinieken	4.423	375
Stichting Isala klinieken	163.012	8.621
Totaal groepsvermogen	167.435	8.996

14.5 Kortlopende schulden

14.5 Kortlopende schulden per	31 december 2019	31 december 2018
Rekening-courant met Stichting Isala klinieken	4.859	4.833
Totaal kortlopende schulden	4.859	4.833

15. Toelichting op de enkelvoudige resultatenrekening over 2019

(bedragen x 1.000 €)

15.1 Overige opbrengsten

15.1 Overige opbrengsten	2019	2018
Doorbelaste concernkosten	26	71
Totaal overige opbrengsten	26	71

Onder de doorbelaste concernkosten vallen de overheadkosten. Deze kosten worden gemaakt door de Stichting Isala klinieken en doorberekend aan de Stichting Holding Isala klinieken. Uiteindelijk zijn de kosten in 2019 toegerekend aan de werkmaatschappij

Isala Onroerend Goed BV. In 2018 werden de kosten toegerekend aan 2 werkmaatschappijen (Isala Onroerend Goed BV en het Dermatologisch centrum Isala BV).

15.2 Overige bedrijfskosten

15.2 Overige bedrijfskosten	2019	2018
Concernkosten	26	71
Totaal overige bedrijfskosten	26	71

Onder de doorbelaste concernkosten vallen de overheadkosten. Deze kosten worden gemaakt door de Stichting Isala klinieken en doorberekend aan de Stichting Holding Isala klinieken. Uiteindelijk zijn de kosten in 2019 toegerekend aan de werkmaatschappij

Isala Onroerend Goed BV. In 2018 werden de kosten toegerekend aan 2 werkmaatschappijen (Isala Onroerend Goed BV en het Dermatologisch centrum Isala BV).

15.3 Resultaat deelneming

15.3 Resultaat deelneming	2019	2018
Resultaat deelneming Isala BV (Dermatologisch centrum Isala BV)	0	303
Resultaat deelneming Isala BV (Isala Apotheek BV)	256	260
Resultaat deelneming Isala BV (Isala Onroerend Goed BV)	460	-611
Resultaat deelneming Isala BV	-342	191
Totaal resultaat deelneming	375	143

16 Gebeurtenissen na balansdatum inzake de enkelvoudige jaarrekening 2019

Op de enkelvoudige jaarrekening 2019 zijn dezelfde gebeurtenissen na balansdatum van invloed als op de geconsolideerde Isala jaarrekening 2019. Het betreft de uitbraak in 2020 van een nieuw coronavirus met een wereldwijde verspreiding van de ziekte COVID-19. Deze coronapandemie heeft ingrijpende effecten op alle aspecten van de samenleving, inclusief en met name de gezondheidszorg. In hoofdstuk 10 (Gebeurtenissen na balansdatum inzake de geconsolideerde jaarrekening 2019) zijn de gebeurtenissen na balansdatum uitgebreid beschreven.

17. Vaststelling en goedkeuring

(bedragen x 1.000 €)

17.1 Vaststelling en goedkeuring jaarrekening 2019

De Raad van Bestuur van Stichting Holding Isala klinieken heeft de jaarrekening 2019 vastgesteld in de vergadering van 20 mei 2020.

De Raad van Toezicht van Stichting Holding Isala klinieken heeft de jaarrekening 2019 goedgekeurd in de vergadering van 20 mei 2020.

17.2 Resultaatbestemming 2019

17.2 Resultaatbestemming	
Geconsolideerd resultaat na belastingen Stichting Holding Isala klinieken na winstbestemming	8.996
Resultaatbestemming Stichting Isala klinieken	
Ten gunste van algemene reserve	9.176
Ten laste van wettelijke reserves	-429
Ten laste van bestemmingsreserve rendementsdeling	-69
Ten laste van bestemmingsreserve vakgroepen	-57
Totaal resultaatbestemming Stichting Isala klinieken	8.621
Resultaatbestemming overig	
Ten laste van algemene reserve Isala BV	-342
Ten gunste van algemene reserve Isala Onroerend Goed BV	460
Ten gunste van algemene reserve Isala Behandel- en Onderzoek Centra BV	256
Totaal resultaatbestemming overig	375

17.3 Ondertekening door bestuurders en toezichthouders

Vaststelling door de Raad van Bestuur

de dato 20 mei 2020

dr. R.J.M. Dillmann

H.C.V. de Boer

mevrouw dr. H.H. Kuper

R.J. Venema, MBA

Goedkeuring door de Raad van Toezicht

de dato 20 mei 2020

drs. W.B. Groen

drs. A.S. Castelein

prof. dr. J. Kievit

mevrouw drs. W.L.M. de Koning-Martens

G.J. Lokerse, RA

dr. J.F.J. de Munnik

mevrouw drs. M.I. Verstappen

18. Overige gegevens

18.1 Statutaire regeling resultaatbestemming

In de statuten van de Stichting Holding Isala klinieken is geen statutaire winstbestemming opgenomen.

18.2 Nevenvestigingen

Stichting Holding Isala klinieken heeft geen nevenvestigingen.

18.3 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Op 20 mei 2020 heeft KPMG als onafhankelijke accountant een controleverklaring uitgebracht. Deze controleverklaring die hoort bij de jaarrekening 2019 van Stichting Holding Isala klinieken is niet opgenomen in deze jaarrekening. De controleverklaring is als separaat document te raadplegen op www.jaarverantwoordingzorg.nl en www.isala.nl.

Colofon

De Isala Jaarrekening 2019 is een uitgave van Stichting Holding Isala klinieken. Mocht u delen uit deze uitgave willen gebruiken, dan kunt u voor toestemming contact opnemen met de afdeling Marketing en communicatie van Isala via marketingencommunicatie@isala.nl.

@Isala, 2020

Eindredactie
Isala

Tekstredactie
Sjaklien Euwals (Sjak & Lien Tekstproducties)

Vormgeving
STUNNED communicatie en vorm

Fotografie
Isala

Samen maken wij Isala